

LALIT

Kur
Ledikasyon
Politik

1997

Sa seri la ti lor dimunn byen koni
dan listwar lalit pu sosyalism

Konteni

<i>Kuran Sosyalis Itopik</i>	3
<i>Louise Michel</i>	12
<i>Marx & Engels</i>	20
<i>Lenin</i>	23
<i>Stalin e Stalinism</i>	35
<i>Leon Trotsky</i>	45
<i>Michael Bakunin</i>	52
<i>Che Guevara</i>	62
<i>Rosa Luxembourg</i>	68

ENN PIBLIKASYON LALIT

153b Main Rd,
Grand River North West
Port Louis
Republic of Mauritius
Tel/fax: 208-2132, 208-5551
email: lalmel@intnet.mu

Kuran sosyalist itopik

(kuma Owen ek Fourier)

Definisyon:

Sosyalist: enn militan ki pe milite pu enn sosyete san klas, pu enn sosyete egaliter

Itopik: rasinn sa mo sorti depi 2 mo Grek "*ou*" ki vedir "not"ek "*topos*" ki vedir "place" ki an Angle kapav ekivo a "nowhere" dan langaz komin, itopi dekrir enn sistyasyon ideal.

Premye fwa ki ti servi sa term itopi li ti par enn ekrivin apel Sir Thomas Moore. Anfet li finn ekrir enn liv apel *Utopia* dan lane 1516.

Sosyalist Itopik: se bann dimunn, penser kinn sey fer bann

tantativ pratik pu instor enn sosyete egaliter, enn sosyete ideal

Sosyalist Itopik an term istorik:

- ⇒ reprezant enn faz dan proses kontestasyon permanan sosyete de klas
- ⇒ reprezant bann tantativ inpe naif pu konkretiz enn volonte pu met dibut enn sosyete san klas ki enn model pu limanite
- ⇒ lespresyon ideolojik revolt kont sosyete de klas, inegalite sosyal dan lepok listwar kot enn klas sosyal – pre-poletarya ki pena lafors ekonomik ek koerans sosyal pu asir viktwar enn sosyete san klas.

Sosyalist Itopik so plas dan devlopman listwar limanite ek seki li reprezante dan patrimwann sosyalism

Bann atak kont sosyalism kapav rezime an:

"kontrer a natir imin"

"propriete prive 'ineran' dan natir imen"

"tultan finn ena ek tultan pu ena, ris ek pov"

Purtan tu montre ki sa pa vre:

Antropoloji letid syans lor striktir e evolisyon ras imenn ek letid lor bann sosyete imen

Arkeoloji letid listwar limanite ek pre-listwar a traver analiz bann sayt bann ansyen sivilizasyon

Rezilta bann letid, bann resers demontre ki sa bann argiman ki avanse pu dir ki sosyalism pa pu marse pa vre.

Limanite inn ekziste depi plizyer milyon lane

san ki ena propriete prive mwayin prodiksyon

san ki ena lekonomi marse

san ki ena sosyete de klas

Propriete prive / sosyete de klas: posib ena mwins ki 10, 000 banane.

10.000 banane reprezant enn byin ti proporsyon dan listwar limanite.

Kan finn ena emerzans enn sosyete de klas – inegalite sosyal, tultan finn ena kontestasyon dan sosyete de klas-la limem. Sa osi sirtu reprezant enn demanti formel a argiman "natir imen".

Ki sa kontestasyon-la reprezante?

1. Truv so rasinn dan nu natir mem – dan nu listwar, linstin imin finn tultan anfaver plis korperasyon ant imin. Parski san korperasyon, san travay kolektiv, sosyete imin pa ti pu kapav sirviv
2. Reflet dezir reel depi imin pu plis lazistis – pu revolte kont linzistis sosyal

Seki fer ki depi plis ki 5000 banane, finn ena konstestasyon sosyete de klas.

Kontestasyon sosyete de klas pa ti zis anterm kritik literer e ideolojik. Proze pu enn sosyete san klas finn replete sirtu atraver bann revolt dimunn explwate ek oprime tut long listwar.

Bann premye revolt

Finn ena bann premye gran lagrev ek revolt peizan dan Lezip dan lepok Pharaon

Finn ena bann gran revolt dan lepok Antik dan Rome, revolt pli koni se revolt bann esklav dirize par Spartacus dan premye syek avan nu lepok (77-73 BC).

Finn ena bann revolt esklav kinn kontribye pu zet Lanpir Romin

Revolt Bagaudae dan Lerop

Revolt Donatien dan Lafrik di Nor

Dan lepok inpe pli pre ar nu

Dan Lind, Lasinn finn ena buku sulevman peizan

Dan Zapon – Lepok Tokugawa (1603–1863 – finn ena pre 1,100 rebelyon)

Dan Larisi su Tsar finn ena sulveman peizan

Sulevman plis koni se Pougatchev dan Ukraine dan 17 em syek

Dan Lamerik ki ti kolonize par Lespayn, finn ena

revolt Indyin - revolt pli koni se Tupac Amaru dan 18 em syek

revolt viktorye - revolt bann esklav dan Haiti dan lafin 18 em syek ki finn provok lindepandans Haiti

revolt esklav dan Lamerik di Nor – pli koni Nat Turner dan lane 1831

Dan Lerop finn ena revolt peizan enn deryer lot:

Par examp Langleter – revolt dirize par John Bull 1381

Ant 13-16 em Syek – ena enn seri revolt ki al debus debus lor Revolisyon burzwa.

Dan tu bann revolt ki finn ena, buku dimunn finn apiy buku lor "memwar kolektiv enn sosyete pli egaliter".

Dan buku zistwar ek mitoloji - ena referans a bann lepok avan, byin byin lontan, kot ti ena enn sosyete san klas – enn sosyete egaliter, fraternel ek ini avan ki ti ena sosyete de klas

Enn poet Grek Hésiode (7 em syek AD) ti fer referans a sa

lepok-la.

Kontestasyon Relizye

Kontestasyon finn osi exprime su bann form relizye

Levek John Chrysostom (347–407), dan 4em Syek, ti parmi premye monper legliz kretyin ti pran pozisyon kont propriete prive e ki ti anfaver "kominote dibyin". Dapre li, "propriete se enn vol".

Finn gayn nesans bann sekt – ki ti pres pu enn sosyete egaliter

Nesans Sosyalist Itopik

Depi kontestasyon, dusman dusman nu truv bann tandans pu sey re-organiz sosyete limem lor baz propriete kolektiv. Samem reprezant nesans sosyalist itopik

Filozof Grek Plato – Premye dimunn pu pran sa direksyon-la ekrir "La Republique"

Me travay pli konsekan e pli markan (prototip litopi) vinn depi Sir Thomas Moore (1476–1535) so liv apel *Utopia* Dan so liv, Thomas Moore dekrir enn pei fiktif kot etabli enn sosyete san klas, enn sosyete egaliter. Seki interesan se Moore malgre ki li ti enn fervan kretyin, dan deskripsyon so sosyete egaliter, li pa ti fer okenn referans a kretyennte.

Apré Moore

Nu finn gayn plizyer varyant de sa kalite litopi-la

- Italyin Campanella (1568–1639) –Parmi so travay pli koni *La città del sole* "The City of the Sun"

- Angle James Harrington (1611–1677)

The Commonwealth Oceana

- Jean Merlier (1664-1729)

- Morelly - *La Ballisade, Le code de la Nature* (1753)
- Mably (1709-1785) – inspirater direk Charles Fournier

Tu sa premye vag litopi ti karakterize par enn litopi plito liberter. Moore, Mably dekrir lor enn plan *literer* enn sosyete meyer

Me se apre sa vag-la ek apartir sa vag la ki sosyalism itopik inn pran nesans. Bann sosyalist itopik pann kontant zot a deskripsyon literer me *konbinn litopi avek enn konba dan lapratik*

Bann Sosyalist Itopik pli koni

SAINT SIMON (1760-1825)

Ideolog depi zenn burzwazi indistriyel denons monarsi, nobles, klerze, bankye ek antreprenner ris.

ROBERT OWEN (1771-1858)

Limem li ti enn indistriyel. Revolte kont lamizer dan Langleter, anfaver bann lalwa pu proteksyon sosyal, fond bann koloni kominis dan Lamerik

Met dibut enn sindika initer dan Langleter, Grand National Consolidated Trades Union 1834

Finalman bann lide Owen finn inspir nesans muvman korporativ. Premye koperativ ti fonde dan Rochester 1839

Charles Fourier (1772-1837)

Gran kritik byin radikal sosyete burzwa - kont propriete prive ek kont divizyon lavil ek lakanpayn, kont lekonomi moneter, kont koripsyon, kont patriarki

So solisyon - so sosyete ideal

Kreasyon bann *Phalanstère*, an Angle "*phalange*". Dapre konsepsyon Fourier, enn falanster ti enn kolektivite prodikter-konsomater (1000-2000 dimunn), otozere e kot

dimunn travay a-la-fwa agrikilter, artizan ek artist. De falanster ki pli koni ti ena *Brook Farm* dan Massachussets, USA ek *North American Phalanx* dan New Jersey, USA.

Baz bann lide Fourier se organizasyon prodiksyon bizin santre otur bezwin ("needs") ek byenet bann imin. Li ti truv konpetisyon ki a la baz sistem kapitalis amenn gaspiyaz plito ki progre. So analiz lor sistem kapitalist presed bann analiz Karl Marx.

Fourier ti presed Freud, li ti integre buku sikoloji ek inkonsyan dan so proze sosyete. Li finn usi presed feminism modern. Ti met buku lanfaz lor pasyon.

Fourier pa ti reysi met so proze anplas.

Etienne Cabet (1788-1856)

Premye dimunn ki ti servi term "kominis" pu dekrir so proze sosyete ek enn sosyete fitir. Buku linflians dan klas travayer, militan. Li ti milit pu rekonet "travay kuma enn drwa". Ekrir buku lor "lekonomi planifye par leta" ek . Infliyans lor welfare state modern.

Flora Tristan (1803-1844)

Fam Travayer pronn kreasyon bann "Palais Ouvrier" kot ena egalite ant zom ek fam

So bann lide ti infliyans "reorganizasyon travay" pandan larevolisyon 1848 an France

Marx ti defann li lor bann size feminis

Sosyalist itopik

Pa kapav kritik zot par dir ki zot latet ti dan nyaz,

Pa mem kapav kritik zot aköz zot ti detase depi realite.

Anfet Marx ek Engels zot mem inn aprann buku depi zot.

Me malgre tu, sosyalism itopik ena buku febles.

1. Ledikasyon ek propagann kapav sanz sak individi

- selil enn sosyete fitir
- Propagann par aksyon
- kooperativ - koloni kominis

1. - Ekzazer pwa larezon dan determinasyon aksyon lamas
- Pa ti konpran ki sak individi ena enn lintere komin – konsyans de klas

2. Prinsipal febles ki explik osi kifer sa bann lexprians-la ti kondane a enn lesek :

- Sosyete san klas ti kumadir kitsoz ki u "donn" lamas
- *Republik*, Utopi, Plato, Moor ek Cabet: Sosyete ideal ki zot ti pe propoze se enn sosyete kot bann filozof, bann saz, bann savan, bann edikater ki reyne byin suvan de fwa an otoriter ek mem diktater

Sosyalism itopik bizin get li dan kondisyon sosyal dan lekel linn devlope

Sosyalism itopik ti lexpresyon ideolojik kont sosyete de klas – revolt kont sosyete de klas

Revolt sosyalist itopik

Lexpresyon enn muvman profon, kuraz, devuman, idealism, lodas, vizyon sosyal

Pa finn reysi etabli dirableman sosyete san klas parski revolt finn swa perdi ubyin finn ranplas enn klas dirizan par enn lot klas dirizan

Kifer?

Marx Engels explike:

Kondisyon materyel ki ti ekziste kan ti ena sa bann revolt ek tantatativ pu instor enn sosyete san klas: bann lafors prodiktiv pa ti ase devlope. Swa ti pu ena "kominis lamizer" swa ti

pu ena ranplasman enn klas par enn lot klas.

Marx ek Engels: se nek atraver devlopman ekonomik (lafors prodiktiv) ki kapitalism li mem inn kree ki pu premye fwa dan listwar limanite ki ena posibilite materyel pu etabli dirableman enn sosyete san klas. Enn sosyete san klas dan labondans.

Alor limitasyon, sosyalism itopik finalman inn reflet imatirite kondisyon ekonomik ek sosyal dan lekel klas *pre-proletarya* ti konbat pu enn sosyete san klas.

Eski zot ti ena tor? Eski zot ti kondane a enn esek? Eski zot form parti leta?

NON. Kifer?

1. Se enn fason mekanik pu get listwar
2. Enn revolt antrenn enn lot, lide fane. Propaz lide enn sosyete pli egaliter

Revolt reprezante par *kuran sosyalism itopik* finn anrasi *patrimwann sosyalist limanite*. Zame okenn travay "volonter" pu kapav egal kontribisyon ki revolt reprezante par sosyalism itopik inn amene.

Konklizyon

Dimunn explwate ek oprime finn revolte, pe revolte e pu revolte nimport seki ena ideolog, panser, savan dir, ek mem seki *nu, nu* dir.

Li nu devwar, nu militan sosyalist pu ranforsi lide sosyalist, propaze li dan sosyete ziska enn sosyete san klas.

Anime par kamarad Ashok Subron,

21 Mars, 1997

Louise Michel

(1830-1905)

Louise Michel ti enn aktivis fam ki ti partisip dan Kominn de Paris an 1871. Kominn de Paris ti premye gvernman travayer ki finn ena dan listwar, mem si li ti onivo enn sel lavil, setadir dan 20 arondisman Paris an Frans.

Sa sesyon lor Louise Michel li inpe enn pon ant dernye sesyon ledikasyon politik ki ti lor bann itopis

ek prosin sesyon lor Marx ek Engels. Bann itopis ti panse ki bann lide anfaver progre e dimunn de bonn volonte par zot tusel kapav amenn sanzman sosyete. Zot febles prinsipal seki zot ti fer abstraksyon net de lalit klas travayer.

Kominn de Paris ti repoz preske inikman lor spontaneite ek volonte travayer ek zot reprezantan pu sanz sosyete. Me Marx ek Engels ti resi devlop enn teori ki demontre kimanyer klas travayer kapav pran puvwar dan enn fason konsyan, planifye e organize atraver so prop lorganizasyon politik.

Atraver lavi e langazman Louise Michel li enn fason pu viv sa gran Revolisyon ki Kominn de Paris ti reprezante, ki dayer Marx ti sutenir e lor lekel li finn ekrir enn liv "*The Civil War in France*".

Louise Michel ti ne an 1830 dan Sato Vrancourt, an Frans parmi enn fami burzwa kot so mama ti pe travay. So lanfans ek ladolesans ti anture par enn atmosfer ranpli ek buku liberte, sirtu pu enn tifi sa lepok-la. Enn lepok kot patriarki ti byin for. Mem pandan Kominn de Paris buku zom ti pe refiz donn zarm bann fam ki ti volonter pu al lor barikad. Louise Michel ti ena privilez gayn enn ledikasyon byin uver ek lib baze lor bann lanseyzman Voltaire ek Rousseau, ki ti de filozof byin popiler sa lepok-la. Depi byin boner li ti pe fer tu seki enn tifi sa lepok-la pa ti gayn drwa u sipoze fer. Li ti pe ekrir poem e tini enn korespondans avek Victor Hugo, ki ti sinboliz rezistans kont lanpir. Li ti anprann lor lar, lamizik e sirtu li ti refiz enn maryaz aranze. Plitar li ti al etidye pu vinn profeser dan vilaz Chaumont.

Tutswit apre li gayn so diplom li desid pu met dibut so prop lekol dan vilaz Audeloncourt. Akoz so bann lide anfaver LaRepublik okenn lekol piblik pa ti anplway li. Li ti bizin uver enn lekol 'lib' me kanmem sa li ti ena pu swiv bann Regleman zeneral ki ti aplikab pu tu lekol primer. Depi 1850 burzwazi atraver lalwa "Falloux" ti etabli enn striktir byin represif pu tu lekol. Tu profeser ti tom su sirveyans reker, inspekter, lemer ek sirtu bann lotorite relizye. *Regleman 17 Ut 1851* ki Minister Linstriksyon Lafrans ti tire donn enn lide lor sa kalite represyon ideolojik ki burzwazi ti met anplas. Dan so sapit lor "*Des devoirs particuliers des instituteurs*" Article 1, li dir: "*Le principal devoir de l'instituteur est de donner aux enfants une éducation religieuse, et de graver profondément dans leurs âmes le sentiment de leurs devoirs envers Dieu, envers leurs parents, envers les autres hommes et envers eux-mêmes.*" Dan so Article 20 li dir: "*Un Christ sera placé dans la classe, en vue des élèves.*" E dan Article 21 "*Les classes seront toujours précédés et suivies d'une prière.*" Pu proteste kont sa kalite represyon-la Louise

Michel ti fer so zelev sant *La Marseillaise*, lim bann Repiblikin, kan zot ti pe azenu pu fer lapriyer. Sa pa ti fer bann lotorite kontan ditu e li ti oblize kit so vilaz pu al Paris.

Li ariv Paris an 1856. Li inskriir dan enn kur diswar, lari Hautefeuille. Laba li ti kuma enn liniversite popiler kot buku fam ti manb, kot ti pe etidye lasyans e lor tu size ki ena pu fer ar liberte.

An 1861 li ekrir enn liv, enn kritik sosyal lor sa lepok-la.

Kontex ekonomik e politik

Sa lepok-la lanperer Napoleon 3 ti pe reyne dan Lafrans. Lafrans ti anplin prosis industrializasyon. Prins Bismark ki ti pe reyne lor LaPris tinn deklans lager kont Lafrans parski li ti ule transfer kapital ekonomik Lerop depi Pari ver Berlin. Bann gro bizness ti pe met dibut ek zot ti fini kumans melanz ek politik, sirtu dan semennfer, siderirzi, gro mekanik. Premye sistem kredi an Frans "Credit Lyonnais" ti uver mem lepok.

An 1866: 29% popilasyon aktiv dan Lafrans ti bann zuvriye, travayer. 1 lor 2 dimunn ki travay ti anplwaye dan lagrikiltir. Lindistri de baz ti anplway 10% mindev, tekstil ti anplway 48%, batiman 13%, lezot lindistri 19%.

Mem si ti kumans ena ogmantasyon saler me anmemtan pri buku prodwi ti pe ogmante, sirtu prodwi agrikol. Lot eleman importan: aköz bann gran travo irbanizasyon dan lavil Paris ek Lyon, buku travayer ti pe bizin al viv andeor lavil, dan fobur.

An 1884 gayn drwa degrev

An 1884, pu premye fwa ena lagrev an Frans, lagrev bann tipograf dan Paris. Apre zot arestasyon, lanperer Napoleon 3 grasye zot ek tir enn dekre ki dir pa gayn drwa purswiv enn travayer ki fer lagrev. ("Lagrev pa kapav kondane par Lakur

kuma krim"). Me selman travayer pa ti gayn drwa grupe. Sindika ti tuzur ilegal. Pa ti rekonet sindika, lagrev ti selman kapav fer lor enn baz individyel. Travayer ti kumans zwenn partu e deleg travayer pu *negosye* ar patron. Me patron ti ankor kapav met travayer deor si zot finn partisip dan enn lagrev.

Mem lane Marx ek lezot sosyalis met dibut *International Workingmen's Association* (IWA) dan Langleter. IWA ti zwe enn rol importan dan insireksyon e guvernan Kominn de Paris.

Avan Kominn de Paris

An 1867/68 ena bann gran muvman dan Paris. Dan lenor Lafrans ena 200 lagrev ki inplik 2,500 grevis, ena 5,700 grevis dan Aveyron, 5,000 dan Lozere. Me zot ti bann lagrev defansiv kont rediksyon saler e se sirtu travayer *pa tro skil* ki ti plis aktif ladan, kuma travayer minn ek tekstil. Onivo nomb sindike ti ena 2,000 parmi tipograf, 6,000 travayer dan lizinn bronz, 1900 dan bizutri, 5,000 - 10,000 dan mekanik ek 2000 parmi pent.

An 1869/70 ena lagrev travayer tekstil dan Mulhouse, 2000 travayer metalirzi angrev dan Fourchambault, 1500 menizye dan Bordeaux, 1500 mezisye dan Annonay, 4000 travayer rafinnri Paris. An 1869, lamwatye bann grevis ti travayer minn. An 1869/70, de-tyer grevis ti depi sektor tekstil.

Enn proletarya pe pran nesans.

Lor plan ideolojik

Enn syek avan Kominn de Paris, ti ena gran muvman *Enlightenment* ki ti opoz obskirantism ki ti pe dominn panse sa lepok-la. An Frans sa kuran-la ti reprezante par Montesquieu, Voltaire ek Rousseau. Kuran *Enlightenment* ti baze lor:

1. Opoz lotorite - puvwar ki legliz, lerwa ek bann nob ti ena

lor tu refleksyon ek panse.

2. Met lanfaz lor ledikasyon pu sanz sosyete. Zot ti bann idealis ki ti pe dir ki ena dimunn pov aköz linyorans ek krwayans dan siperstisyon. Sa lepok-la ki kumans gayn kur partu, bann gran lekol kumans uver. Ena devlopman metod montre, tez lor pedagozi. E sirtu ena invansyon *Ansiklopedi*, avek so 28 volim. Bann dimunn sa kuran *Enlightenment*-la ti pe dir ki tu konesans vinn par rezonnman e non depi labib. Alor zot ti rasanble tu seki imin kone dan *Ansiklopedi*, depi kimanyer ti invant zegwi ziska so kanon. Avan sa lepok-la, dimunn ti explik tu seki ti pe arive, atraver seki ekrir dan labib.

3. *Human Rights* - zot ti byen aktif pu amenn kanpayn lor drwa imin(seki zot ti apel drwa natirel bann sitwayen), kont lasansir, pu liberte lapres, pu abolisyon esklavaz.

Kominn de Paris ti infliyanse par sa kuran-la. Me osi par bann Repiblikin/Jacobin (nasyonalism), par Proudhon (ki ti pe milit an faver bann sosyete *mutual aid* e sistem federasyon). Ti ena osi kuran *IWA* ki ti byen for sa lepok-la.

International Workingmen's Association

IWA ti pe met dibut so brans partu dan Lerop. Zot ti enn Federasyon tu lasosyasyon travayer, e kumsa zot ti pe reysi kas korporatis dan muvman sindikal.

Dan Lafrans ti ena 2 travayer ki ti reprezant *IWA*, Eugene Varlin ek Nathalie Lemel. Tulede ti byen aktif dan Kominn de Paris.

Pu kas lerin travay *IWA*, lanperer Napoleon 3 ti larg enn seri prose kont bann aktivis *IWA*. Me sa bann aktivis-la ti servi lakur kuma enn tribinn pu met delavan zot revandikasyon. Seksyon *IWA* dan Paris ti ena 3 prose kont so mamb ek ena parmi ki ti anprizone. Louise Michel ti pe swiv sa bann

prose-la e kumans infliyanse par bann lide mamb *IWA* dan Paris.

Anmemtan li ti pe swiv kur diswar. An 1865, li ti donn kur dan enn lekol dan Montmarthe. Dan sa kartye-la, li kumans frekant lezot fam ki pe milit kont patriarki kuma Andree Leo, ki ti byen aktif dan Kominn de Paris. Louise Michel zwenn "*Le droit des femmes*" ek "*la Société Democratique de Moralisation*", enn lasosyasyon ki donn kur gratis travayer fam pu ed zot aprann enn metye, gayn travay e pa tom dan prostitisyon u maryaz forse. Louise Michel ti sekreter sa lasosyasyon-la.

Li osi fer konesans Theophile Ferre, ki plitar pu syeze dan guvernan Kominn de Paris.

Li partisip dan lanterman Proudhon an 1865, enn seremoni ki ti transforme an enn gran manifestasyon kont lanpir.

An 1868, dan enn lagrev 3000 travayer batiman dan Geneve, pu dimann ogmantasyon saler, militan *IWA* Paris resi devlop lyin solidarite. Enn seri prose demare kont militan *IWA*. Louise Michel ti swiv tu sa bann ka-la dan lakur. Sa prose-la pu koni antye Lafrans. Sa mem lepok-la *IWA* pibliye so program.

An Zin 1869, 8000 fam travayer lizinn laswa rant angrev. Apre ki zot tu finn rant mamb *IWA*, patron oblize sede. Sa mem lane, ena 72 lagrev an Frans ki inplik 40,600 grevis.

An 1870, sa sif-la duble - ena pre 90,000 grevis, me sirtu zot plis ofansif. Ena komite de grev parmi travayer tisri dan Mulhouse. E dan lagrev rafinnri disik Paris. Travayer kumans devlop enn program revandikasyon a patrona. Parmi ena ogmantasyon saler plis lezot demand politik.

Enn puvwar paralel kumans pran form.

Kominn de Paris

An 1870, muvman ki pu vinn Kominn de Paris eklate dan enn fason spontane. Li kumanse kuma enn muvman politik kont burzwazi e lanpir Franse ki ti pe kaptile divan larme LaPris ki ti'nn anserkle lavil Paris. Travayer Paris refiz kapitilasyon. Zot met dibut enn guvernman provizwar, me ki ti inkapab pu reziste kont invazyon larme Pris. Travayer pran kontrol Paris. Sa ti arive an Mars 1871.

Kominn de Paris ti enn veritab guvernman kot travayer ek reprezantan travayer ki ti mamb. Me so karakter travayer ti sirtu reprezante par bann mezir ki Kominn ti pran. Li ti osi ena enn karakter internasyonal: buku militan internasyonalis ti mamb dan guvernman Kominn kuma Leo Frankel depi Lalmayn ki ti ansarz Minister Travay, ti ena Javoslaw Dombroski ek Waleny Wroblenski depi Poloyn ki ti alatet defans Paris. Li interesan note osi ki sante *L'Internationale* ti ekrir par Eugene Pottier an 1871, enn travayer ki ti partisip dan Kominn de Paris.

Travayer ti pran kontrol tule 20 arondisman (Ward) dan Kominn (Minisipalite) Paris. Abitan Paris ti elir 3 reprezantan par Ward pu syez dan guverman Kominn.

Bann mezir prinsipal ki guvernman Kominn de Paris ti pran:

1. Donn lepep zarm pu defann Kominn.
2. Etabli enn saler 6,000 fran pu tu anplwaye ladministrasyon, inkli lapolis ek tu mamb Kominn. Enn saler ki ti ekivo saler enn zuvriye.
3. Separasyon legliz depi leta. Bann pret ti bizin viv lor laket ar bann krwayan, parey kuma Zezi so bann apot ti fer dan so lepok. Anmemtan ti anlev tu sinbol relizye, foto e lapriyer depi tu lekol.

4. Eleksyon tu kad larme, ziz, mazistra ek fonksyoner, e zot tu ti *revokab* ninport kan.
5. Liberte lapres ti retabli
6. Ti bril giyotinn an piblik
7. Tu lizinn ki burzwazi ti'nn abandone ti remet anmars e ti rule lor enn baz korporativ.

Kominn de Paris ti organize an 9 komisyon (minister): militer, lasante, lazistis, travay/lindistri, lapos, lavwari, ledikasyon, lanseyman, ek finans.

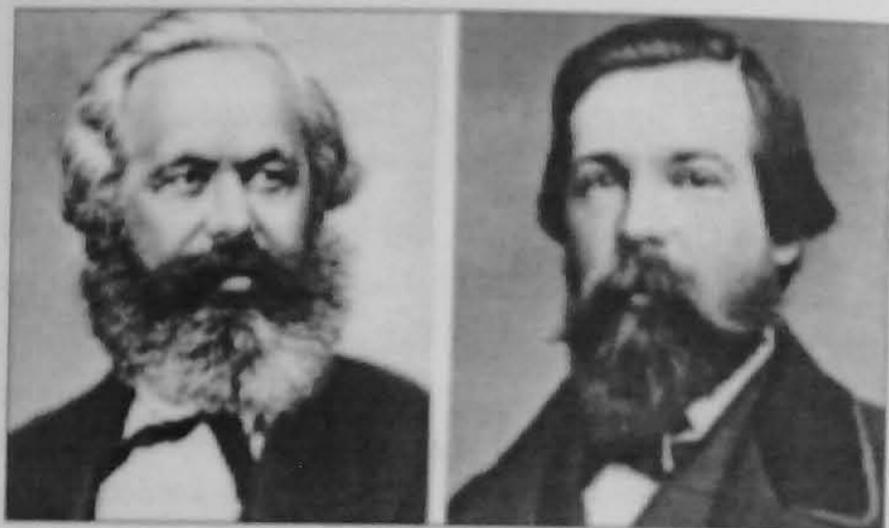
Pandan afrontman lor barikad, Louise Michel ti anmemtan enn konbatan arme e li ti osi met dibut enn sistem lanbilans ansam avek bann grup fam pu sweyn bann kamarad blese. Pandan 90 zur bann travayer e aktivis ti defann avek buku eroism Kominn de Paris kont enn larme internasyonal buku pli nombre ek ekipe. Apre ki larme imperyalis ti kraz Kominn de Paris zot ti masakre par milye fam ek zanfan. Ziska zordi ena enn plas dan Paris ki finn res enn sinbol sa represyon sovaz-la apel le *Mur des Fédérés*.

Bann reprezantan Kominn de Paris ki burzwazi ti konsidere pli danzere ti deporte lor Nuvel Kaledoni, parmi ti ena Louise Michel. Dan Nuvel Kaledoni li ti kontinye interes li ar tu seki pase laba. Li ti ed bann aktivis Kanak ki ti pe reziste imperyalis franse.

An 1880, ti ena enn larmistis pu tu bann kondane Kominn. Louise Michel ti return an Frans e li ti kontiyn so aktivite militan. Li ti fer plizir miting piblik dan Lafrans ek Langleter pu koz lor bann lide Kominn de Paris. Ziska so lamor an 1905.

*Anime par kamarad Alain Ah-Vee
Avril, 97*

Marx & Engels

Karl Marx ti ne an 1818 an Almayn. Marx ti interese avek filozofi. An 1842 li ti redakter enn lagazet dan lavil Cologne e se sa moman la ki li fer konesans Federick Engels ki ti pe osi avoy lartik lor sa lagazet la. Engels ti zanfan enn popriyeter lizinn e so papa ti byin relizye. Engels ti byin revolte kont linzistis dan travay e kont larelizyon. Engels limem ti an 1838 travay dan enn lavil apel Bremen kot li ti pe etidye filozofi. Li ti zwenn enn muvmman apel "Young Hegelian Movement" ki ti pe etidye konsept dyalektik (Hegel) e ti pe kontre relizyon ortodox.

Chartist Movement

An 1842, Engels al dan lavil Cologne zwenn Moses Hess (enn kominis) ek Karl Marx, zot kumans travay ansam ek kolabore. Zot ti donn kudme *Chartist Movement*, enn muvmman ki ti pe reklam plis drwa pu travayer e parmi drwa de vot. Langleter ti sa lepok la pei pli indistrialize dan lemond.

Chartist Movement, finn debus lor lagrev zeneral sa lepok la. Engels ekrir lor kondisyon Klas Travayer dan Langleter (*The Condition of the Working Class in England*). Dan sa liv la, Engels dekrir dan ki kondisyon Klas Travayer pe viv, dan kondisyon byin dir avek problem maladi ek lepidemi, sir-explwatasyon zom, fam ek zanfan travayer, problem sosyal, etc.

Manifes Kominis

Paris 1847- Enn emiser depi Lond dimann kudme Marx & Engels pu drafte enn teori ek program dakasyon pu "La Ligue des Justes" (Enn lorganizasyon travayer). La Ligue des Justes apre sanz nom pu vinn "Communist League". Ziska zordi zur Manifes Kominis ankor enn referans ek inspir bann militan revolisyoner.

Marx ekrir lor lekonomi Kapitalis

An 1860, Marx ekrir lor lekonomi kapitalis dan enn liv apel 'Kapital' ki pibliye an plizir volim. Atraver sa bann liv la, Marx inn vinn donn bann explikasyon syantifik lor fonksyonman lekonomi kapitalis e kimanyer bann kontradiksyon dan sistem la pu prepar sime pu so prop destriksyon e pu lavennman enn sosyete sosyalis. Sosyete sosyalis nepli enn rev, me swiv lozikman dan listwar.

Marx ek Engels finn osi explik teori 'Valer Sirplis' e formasyon sosyete de klas, kot sistem kapitalis so sirvi baze lor explwatasyon klas travayer. Marx ek Engels finn osi ekrir lor devlopman sosyete depi esklavaz, vini ziska lepok modern, depi sosyete primitif kot ti pe partaz bann zafer egal-egal ziska enn sosyete kot ena devlopman zuti, devlopman lagrikiltir. Sa bann devlopman dan lekonomi finn ogmant prodiksyon ki alafin zener bann sirplis. sirplis dan prodiksyon vinn enn sirplis sosyal, kot gayn devlopman bann

klas sosyal ki pu kontrol sa sirplis la. Sosyete imin finn travers plizir faz devlopman, esklavaz, feodal a sosyete kapitalis.

Marx ek Engels finn montre ki se travay ki donn valer e ki kree valer sirplis. Konsep valer sirplis montre kuma par egzanp dan enn lizinn, apre enn-de zur travay, travayer fini prodir valer zot lapey kinzenn ubyin lemwa. Leres zur zot travay zis pu fer patron gayn sirplis e zwir. Ofet valer sirplis li enn fason mezir explwatasyon travayer par patron.

Dyalektik

Marx ek Engels finn servi ek devlop sa konsept dyalektik dan zot explikasyon devlopman sistem kapitalis. Baz konsept dyalektik seki bann zafer pa pu tultan res parey, bann zafer tultan sanze. Sistem kapitalis limem li byin resan e li sorti depi enn lot sistem. Dyalektik osi dekrir bann lyein ki ena ant bann zafer ki arive onivo politik, ekonomik, sosyal, kiltirel etc. Pa kapav get bann kitsoz an izolasyon, tu kitsoz ki arive bizin get so lyein ar bann lezot laspe. Par egzanp, ena enn lyein ant politik FMI/BM/WTO e bann muvman lagrev dan plizir pei lemond. Ant lisansiman e problem swisid, ladrog, kriminalite. Sa konsept dyalektik kapav osi explike kuma enn sinp lagrev dan enn sekter travay kapav etann ek devlope ziska li vinn enn muvman lagrev Zeneral kont sistem kapitalis an antye e rezim opuvwar ki tini li.

*Anime par kamarad, Toni Li To Lun,
27 Zin 1997.*

Lenin

Enn Introdiksyon

Yer nu finn resevwar enn Newsletter inportan depi *L'Entente Internasyonal*. Lalit enn manb *L'Entente*. Li regrup buku lorganizasyon dan lemond, sirtu onivo sindikal, e osi Lalit.

Dan Newsletter-la li dir ki asterlamem ena negosyasyon sekre ant bann pei OECD – 29 pei pli ris dan lemond – dan kulwar WTO, ubyen plito dan kulis. Kan sa 29 pei-la fini tom dakor, zot pu fer tu pei dan WTO li-mem adopte zot desizyon. Seki zot pe rod tom dakor, se pu “*write a single global constitution*” pu kontrol kad legal pu investisman onivo lemond antye. Kan zot fini kannvas 29 pei pli ris, tu lezot pu oblize swiv, dapre zot rezonnman. Alor atraver WTO zordi nu ena enn reyn internasyonal **kapital finansye**.

Sa reyn la ti predir an detay par Lenin avan Larevolisyon Ris

1917. Li ti koz lor internasyonalizasyon kapital. Mo sit depi seki Lenin ti ekrir an 1914 kan Gran Ger kumanse: *"The present war is imperialist in character. This war is the outcome of conditions in an epoch in which capitalism has reached the highest stage in its development; in which the greatest significance attaches, not only to the export of commodities, but also to the export of capital; an epoch in which the cartelization of production and the internationalization of economic life have assumed impressive proportions, colonial policies have brought about the almost complete partition of the globe. World capitalism's productive forces have outgrown the limited boundaries of national and state divisions, and the objective conditions are perfectly ripe,"* li ti predir, *"for socialism to be achieved."*

Anfet, apartir Revolisyon Ris, e swivi par Lager Frwad apartir 1945, finn ena enn seri prosesis ki finn kal, finn amorti, sa devlopman dyabolik kapital finansye ki Lenin ti predir avan 1917. Sa prosesis globalizasyon-la finn arete pandan enn lepok.

Me, azordi, avek lafin Lager Frwad, avek ekrulman reyn Stalinyen, nu trave ki byen vit, dan lespas 5-an, an realite, kapital finansye finn vinn o-puvwar. Li efreyan.

Alor, tu seki Lenin ti pe predir kote ekonomik, e mem serten so prediksyon lor bann "form" politik ki pu vini, vo lapenn re-lir. Pa aköz Lenin enn espes Labib. Pa ditu. Me aköz, zordizur, sa prosesis ki li finn dekrir avek otan detay, pe anfet kontinye – bel e byen.

Lenin, so vre nom ti Vladimir Ilych Ulianov, ti sorti dan enn fami eze, enn fami intelektual, enn fami 6 – 7 zanfan. Li ti fer letid lalwa. Sa lepok-la dan Larisi dan bann fami intelektual ti ena santiman revolisyoner, enn santiman degu pu monarsi reprezante par Tzar Larisi: enn reyn otokratik, dominer,

vreman obskirantist.

Lenin so frer lene ti exekite. Penn de mor, aköz enn konplo kont Tzar. Alor depi byen zenn, alaz 20-an, Lenin ti kumans ena bann lide revolisyoner.

So lavi net byen kurt. Me, li byen ris an kontribisyon e teorik, e osi an tan ki aktivist, politisyen, ek sef deta. Pa tu revolisyoner ki ena tulde kalite kontribisyon kuma Lenin anfet ena, e kuma Trotsky anfet ena.

Aküz buku represyon alepok, depi byen zenn li ti servi nom Lenin. Enn sidonim, ki finn res avek li ziska so lamor ek apre. Li finn anfet truv lamor swit a enn seri atak, alaz 42 - 43 an.

Lenin finn kit so lanprint ek so kontribisyon; e an teori revolisyoner, e kuma enn lider revolisyoner ant 1900 - 1920/22. Li konsidere kuma enn zean an term istorik. Pandan sa 20an-la li finn enn lider lor terin. So pli gran kontribisyon anfet so lyen ant teori ek pratik. Depi lane 1900 - vini mem, ziska li mor an 1923, so kontribisyon imans.

Ki manyer Larisi ti ete lepok kan Lenin kumans lite? Ena sa reyn otoriter Tzar ki nu finn dekrir. Laplipar dimunn ti peyzan. Laplipar peyzan ti plizumwen depose, bann peyzan san later.

Larisi enn pei ki, a lepok Revolisyon Ris, ti ena enn klas travayer ki byen gran konpare a grander klas travayer dan Lafrans lepok Revolisyon Fransez. Alor dan Larisi, limanite temwayn premye vre muvman revolisyoner avek 10 milyon dimunn dan klas travayer pe partisipe. Mem si sa klas travayer-la ti enn tipti pursantaz, kompare avek peyzannri.

Sa lepok la ti ena enn lot kuran apel bann *Social Revolutionaries* -- zot lide se ki bann peyzan regroupe dan bann kooperativ pu kapav amenn lalit politik kont tzar ek kont kapitalis.

Apel zot bann SR's. Anfet zot finn kas an-de bann (left SR's ek right SR's). Dan lane 1900 -- Parti Sosyal Demokrat dan Larisi, ti enn parti ki ti swiv lide Marx e ki ti dir se plito klas travayer ki pu bizin ranvers Tzar ek kapitalis.

Kontribisyon Lenin

Kontribisyon Lenin dan enn sans se pu re-azut kiksoz dan Marxism. Buku Marxis sa lepok-la ti donn enn interpreta-syon ase "otomatik" a Marxism, setadir kumkwa kondisyon dan lekel burzwazi oprime par reyn Tzar pu fer burzwazi pran puvwar, e lera kondisyon dan lekel proletarya oprime par burzwazi pu insit travayer (otomatikman) pu pran pu-vwar, an mem tan ki reyn burzwa pu efondre par limem. Seki Lenin finn fer se pu re-azut linportans "militantism" ek rol "parti politik" dan amenn listwar par divan. Li ti liye aktivism ek teori pu ede amenn revolisyon.

Depi 1900 vini mem 1917 (Revolisyon Ris) Lenin ti devlop bann lide byen spesifik. Lenin byen koni pu lide organizasyonel -- kimanyer klas travayer bizin organize ek travay pu atak ek ranvers enn leta.

Dan Larisi sa lepok la ti ena enn kalite Komite Kartye, ki ti osi inklir sindika, lasosyasyon, koperativ, tu lorganizasyon klas travayer. Ti apel sa "Sovyet". Anfet enn Soviet ti kuma enn kongre regilye pu klas travayer, enn form organizasyon demokratik, enn form Lasanble pu sak Lavil.

Lenin so kontribisyon relativ a Marx/Engels se pu montre ki manyer klas travayer amezir ki li partisip dan aksyon, li devlope, e li truve ki li pu kapav pran puvwar -- atraver aksyon ki enn klas travayer aprann.

Premye fwa ki Lenin ti kumans konpran listwar byen ti an 1905 -- kan ti ena enn vole kut lagrev, manifestasyon ek lezot konfrontasyon ek leta.

Ti ena enn gran peniri dipin. Tu dimunn ti pe dir "Larzan ki nu pe gayne pa ase pu dipin!". E lagran mazorite dimunn ti panse ki *sirman guvernman pa pe kone*. Zot ti krwar li inposib ki Tsar kone zot pe gayn fen e li pa pe fer naryen. Zot ti deside ki "Nu bizin fer Tsar kone."

Anfet an 1905, pandan ki enn sinp manifestasyon pe al kit enn petisyon kot Tzar lor zafer dipin -- leta finn riposte avek represyon direk -- fiziyad dan laful. Sa ki finn provok lagrev zeneral. Avan sa ti deza ena 43 - 45 lagrev. Sa vinn 1500 lagrev enn sel ku. Ondir enn muvman degrev finn pran. Samem lepok bann Sovyet kumans forme partu e kumans vinn for ek demokratik.

Sa rebelyon-la (1905) rekipere kareman par burzwazi. Burzwazi reysi fer enn gin. An term enn lasanble ek enn kumansman enn priz di puvwar.

Kan tu stabilize, bann Sovyet pa finn tro devlope.

Anmemtan Lenin truv linportans ki ena bann militan ki dedye, fultaym, avek konesans Marxis ek konesans klas travayer aktyel dan Larisi. Li osi konpran ase vit ki li atraver bann brans enn parti politik ki lide kapav sirkile, ki enn stratezi devlope. Alor, nu gayn Lenin so teori lor linportans enn parti politik.

Lenin ti truve ki listwar liye plizyer lafors ansam. Kuma enn langrenaz, tu liye, enn ek lot. Parti / Soviet / klas travayer organize / lamas travayer.

Dan Parti Sosyal Demokrat (pa ti ankor ena sa sinifikasyon kuma nu ena zordi kot mem Gaetan Duval so parti apel sa!) enn gran diskisyon finn leve, enn diskisyon klasik: Kisanla bizen manb avek drwa pran desizyon?

Zot ti pe tir enn lagazet ki apel Iskra (*etinsel*), ti ena enn lekip 13 dimunn ki ti pe travay pu tir li.

Lenin so laliyn, se ki selman bann manb ki angaze personelman dan sa lalit-la ki bizin ful manb ek gayn drwa partisip dan pran desizyon. Enn lot kuran ti dir ninport ki dimunn ki pey enn ti-kotite ek ki ader a filozofi zeneral parti.

Lor sa pwen la finn ena enn-de bann *Split* pli koni dan lemond. Split dan Parti Sosyal Demokrat dan Larisi kree 2 parti: Parti Bolshevik (ki vedir *mazorite*)kot Lenin lider, e gard kontrol lor zot lagazet ek Parti Menshevik (ki vedir *minorite*). Me, tulde tandans vinn travay ansam ase suvan dan sa 10 - 12 banane ziska larevolisyon.

Tu bann Marxis sa lepok-la ti konvinki ki ninport kimanyer ranvers Tzar (Rwayote), mem si klas travayer kle ladan, se anfet burzwazi ki pu vinn opuvwar. Dan enn serten sans sa ti vre. Apre 1905, sa ti vre.

Me, Lenin ti kumans devlop bann lide byen sofistike ki ti kumans met sa an kestyon. Get enn so bann formilasyon ase boner: *"When it is impossible for the ruling classes to maintain their rule without any change; when there is a crisis, in one form or another, among the 'upper classes', a crisis in the policy of the ruling class, leading to a fissure through which the discontent and indignation of the oppressed classes burst forth. For a revolution to take place, it is not usually sufficient fo the 'lower classes not to want' to live in the old way; it is also necessary that 'the upper classes should be unable' to live in the old way."*

Alor, klas dirizan pa ti pe kapav reyne a sa lepok la. Ti ena lager avek Zapon. Ti ena problem kot bann kapitalis pu vann zot masandiz aköz pa ti ena buku koloni kuma lezot pei Lerop.

Pu return lor kestyon lavi ki Lenin ti viv, byen suvan li ti an exil depi Larisi, ubyen mem si li ti dan Larisi, ti avoy li Siberi.

Ase buku letan li ti viv suterin. Par fwa li ti zis vini, li koze dan bann gran miting, apre li disparet dan laful. Lapolis pa mem kone kot li ete.

Parti Bolshevik / Menshevik kontinye existe, e zot ena diferan laliyn lor 2-3 pwen interesan, e ti devlop zot lafors dan lamas dimunn, dan klas travayer, ek dan bann Soviet.

Dan bann Soviet dan kumansman parti Bolshevik ti byen an minorite. Li ti relativman tipti, sirtu kan pa ti ena gran sulevman, li pa ti zis rekrit manb pu gonfle so grander.

Me, kan kriz leve, lerla Parti Bolshevik ki koeran, ki rekrit manb, e ki pran lafors.

An 1914, Premye ger mondyal deklare. Larme Tzar an konfli avek larme Alman. Li ena 10 milyon travayer plis tu sa peizannri, 10 fwa plis, ki pe kumans vinn solda par milye ek par milyon. Frontyer Larisi ek Lalmayn li fer byen byen fre -- buku buku dimunn finn mor, swa aköz lager, swa aköz freser, swa aköz maladi.

Bann lager stil "transe" -- solda pe fer fas lager pandan bann mwa ek bann lane -- pe dibut dan bann transe, lipye dan dilo. 100 met sipa 200 met distans ena solda advers. Enn travayer kuma u-mem.

Fevriye 1917 -- kumans fer sulevman.

Oktob 1917 - tu kalite zafer inn sanze.

Sovyet kumans vinn buku pli for. Tzar kumans afebli net.

Parti Bolshevik, enn parti avek buku manb solid / kumans vinn for byen vit. Dan kumansman, Parti Bolshevik ti plizymwen rezinnye, ki dapre manyer ki listwar pu ale, kan klas travayer fer laplipar travay pu abat reyn Tsar, se klas buzwa ki pu kan-mem sorti dan konfrontation pli for.

Tez Avril

Anfet dusman dusman apartir Avril, 1917 Lenin kumans konvenk zot tu lor enn lot laliyn. Apel so dokiman kle "Tez Avril". Li dir "Abe, kifer, kan nu dan klas travayer inn fini gayn puvwar, nu pu donn puvwar burzwazi?" Kumansman Lenin pa reysi konvenk zot. Li an minorite, lerala enn par enn, zot truve ki li vre.

"Tez Avril" par Lenin, li byen vo lapen lir an antye. Mo konsey zot lir li.

E isi, lor sa pwen, klas travayer pran puvwar, nu gayn osi enn diferans ant parti Bolshevik ek SR ek tu lezot parti forme.

Lenin so laliyn se ki klas travayer par li-mem amenn so revandikasyon, prepar so demand, lerala ki klas travayer devlop lafors pu ki li kapav pran puvwar.

Lenin ti osi dir, fode pa tro fer leta. Ki li ti ete a lepok, enn leta? Enn institisyon ki ramas 2 - 3 tax ek anplway 2 - 3 gard.

(Antretan dan dernye 70-an, nu finn truve kimanyer klas travayer finn kapav egziz enpe plis ki sa depi leta: ledikasyon, lasante, pansyon, mane sibvansyone, eleksyon a serten nivo.)

Sa lepok-la gran kestyon ti ki manyer klas travayer pu pran puvwar? Seki finn arive efektifman se bann Sovyet, ant Fevriye ek Oktob, 1917, finn vinn ansarz tu laspe enn leta modern -- zot ti ena zot lasanble, ti kumans partaz manze, ti kumans asir sekirite, ti kumans asim prodiksyon.

Tu bann manb pli avanse dan Parti bolshevik kumans truve seki Lenin pe dir vre.

Lerala enn lot kestyon leve? Kimanyer fer insireksyon? Par ki metod? Ki manyer li marse? Lenin ti dekrir li kuma enn lar, enn lar ki ena konfyans dan linsiyativ ek kreativite lamas dimunn, kan zot nepli domine par enn klas siperyer ni par enn leta dominier.

Parski ki ete leta, avredir? Lenin explike ki manyer li enn fason pu enn klas dominn enn lot klas ubyen plizyer lezot klas.

Lenin ti dir ki enn diktatir proletaryenn ki neser pu ki li pran puvwar politik -- e prosed lerala a prosesis deposed burzwazi. Setadir klas travayer, enn klas ki pankor gayn okenn kontrol sinifikatif lor mwayen prodiksyon -- expropriye bann masinn, ras sa monopol-la lor leta osi -- ras tu, tu pu vinn otozere.

Seki remarkab, se kan ena enn gran sulevman kuma Revolisyon Ris, anplis militantism ogmante, nomb ek kalite teoritisyen abstre osi ogmante.

Lenin pa ti zis enn teoretisyen lor lar insireksyon, me li-mem finn rekonet moman exak, moman preski ki klas travayer bizin tutswit buz ver insireksyon, buze pu pran puvwar. Li finn dir so bann parol ki tu dimunn kone: "Tu puvwar bizin al dan lame bann Sovyet." Remarke li pa ti dir al dan lame Parlman burzwa, me dan lame parlman travayer, Soviet.

Dusman dusman tu lizinn tu lantrepriz kumans avoy reprezantan dan bann Sovyet.

Li ti enn mirak enn kote.

Klas travayer finn pran puvwar.

Li ti enn insireksyon san okenn vyolans.

Marx ti dir ki ete lar insireksyon? E Lenin ti kumans rann repons.

Alor, an lane 1914, enn gran seksyon lemond ti tom dan bann lager nasyonalist vremen orib. Travayer finn lager lor kont so burzwa, kont lot travayer. Buku revolisyoner ti telman deprime par sa spektak-la ki zot finn mem swiside.

Dapre tez Marx, tu dimunn ti krwar (ti konvenki mem) ki

premye revolisyon proletaryenn pu reysi fer dan pei kot klas travayer pli gran, pli for, pli avanse.

Tu travayer Larisi, tu lider parti Bolshevik, zot osi ti konvenki ki vre revolisyon pu sorti Lalmayn. Zot ti konvinki ki klas travayer Alman pu pran puvwar.

Alor ki zot ti krwar zot revolisyon pe fer? Zot ti truv zot mem pe tini sa enn karo Larisi (kuma dan dam) -- enn pei kot klas travayer pli feb. Me dan bann pei kot klas travayer pli for, anfet klas burzwa osi pli for. Kot klas travayer pli feb laba mem burzwazi pli feb. Kumsa ki dan Larisi enn revolisyon inatandi finn ena lye.

Lor la, Larme Alman (ek burzwazi) finn asasinn Rosa Luxembourg ek Karl Leibnecht.

Dapre lide Lenin, dernye reyn kapitalis ti reyn imperyalis, ki depas frontyer nasyonal ek kapital finansye (investment capital) dominn lemond antye.

Puvwar kapitalis (ek inperyalis) onivo mondyal finn drastikman limite par lefet ki parti Bolshevik vinn opuvwar apre Revolisyon Ris.

Finn ena enn serten desantralizasyon, enn serten nomb drwa fondamental finn aki pu travayer -- drwa politik ek sivil, pli sutenir par bann pei kapitalis, ek drwa ekonomik ek sosyal, pli sutenir par Linyon Sovyetik ek so bann satelit. Alor, partu dan lemond travayer finn gayn bann aki, finn gayn serten puvwar, pa zis dan Larisi apre Revolisyon Ris.

Me, pu return a Revolisyon li-mem, tutswit apre priz di puvwar par klas travayer, san okenn vyolans, finn gayn enn lager byen sanglan: enn kont revolisyon. Lenin finn vinn - ero militer - e finn lider enn viktwar militer, kont bann solda pro-Tzar, sutenir par tu pei inperyalis.

Kestyon ki tu sosialis dimann zotmem, se kimanyer enn

revolisyon osi eroik, osi kretif finn anmemtan ena bann lagren saki pu vinn Stalinis apre.

Premye pwen, se klas travayer ti enn klas minoriter. Segonn li ti desime par lager. Trwazyem, e pli inportan, revolisyon pa finn etann partu, kuma bann revolisyoner ti krwar li kapav.

Seki finn arive se, pu gard sa revolisyon-la (revolisyon dan enn sel pei) finn ena 2 akt istorik ase eroik, mem si erone.

Premye, byen suvan travayer byen avanse dan klas travayer antye lemond andeor Larisi finn sutenir bann Parti Kominis pro-Larisi, finn ziska 1989, finn kontinye sutenir bann guvernman siksesiv dan URSS. Zis bann parti enpe kuma Lalit partu dan lemond ki finn kritik rol sa bann guvernman birokratik, san pitye.

Dezyem, travayer Larisi finn sibir represyon terribleman grav, finn viv san drwa demokratik, pu ki leta URSS kontinye, e lefet ki li finn kontinye finn permet travayer partu dan lemond benefisy de enn "akalmi" relatif dan dominasyon kapital. Afors antye lemond kapitalis finn per sa reyn dan Larisi, zot finn donn ledikasyon gratis, lasante kuma national health, drwa su welfare state, liberte dexpresyon, pansyon iniversel, e lezot drwa, zis pu anpes larevolisyon fane. Lalit anti-kolonyal finn fer anba lezel reyn sovyetik, e sa finn permet bann pep partu dan lemond sorti dan zug kolonyal. E si reyn fasist Hitler dan Lalmayn ti sufer enn defet, li gras a lepep Larisi ki finn kontribiye plis kont fasism ki nenport ki lot lepep.

Me zordi kapital finansye pe rebran partu.

Sa akalmi relatif ki URSS finn kree, finn arete sek an 1989, kan tu reyn birokratik stalinyen inploze, enn apre lot.

E nu finn truve ki manyer kapital finansye finn returne, pli

voras ki zame.

Alor, sityasyon aktyel, li resanble etranzman sityasyon mondyal 1914. Dan enn serten sans, kapitalism finn andeor so prop kontrol. Klas travayer mondyal mir pu sosyalism pran partu.

Anplis de sa, zordi Telekominikasyon rann demokrasi fasil net. Ena enn lemond kot tu dimunn kapav viv byen, pa ziis dan sans manze, me tu kalite fasilite.

Me anmemtan nu konn represyon (zordi mem), ek invazyon san pitye kapital finansye.

De liv pli interesan pu lir lor Lenin: Liv par Trotsky - The History of Russian revolution; Tony Cliff - 1976: All Power to the Soviets.

*Anime par kamarad Lindsey Collen
Me 97*

Stalin e Stalinism

Paradox

Li kapav paret enn drol personaz pu nu swazir pu nu kur ledikasyon politik, me Stalin importan dan lesans ki enn konesans de seki Stalin reprezante kapav ed nu konpran seki finn arive apre Revolisyon Ris an 1917.

Buku dimunn konsidere ki Stalin personifye devyasyon dan Larisi apartir 1921. Li importan nu konpran personaz Stalin aköz se li ki finn responsb pu etabli teori e pratik seki nu apel "stalinism". Finn ena osi so linfliyans o-nivo mondyal, a traver IIIeme internasyon ki Stalin ti kontrole totalman, a partir enn serten dat. Li finn kontribiye buku pu marzinaliz lezot kuran sosyalis ek revolisyoner.

Kisann-la Stalin ti ete

Stalin kan li ti zenn ti swiv formasyon pu vinn pret: sa se enn fe istorik. A laz 21 an li ti zwenn muvman revolisyoner dan Georgie kot li ti ne. An 1903 li zwenn Parti Bolshevik, fraksyon RSDLP.

Pandan revolisyon ris (1905-1917), li ti ena enn rol efase, enn

parmi buku lezot, apenn dan leadership. Li pa ti byen koni. Malgre ki li pa ti dan lavangard sa revolisyon-la, li ti ena sa kalite personalite ki fer li interese ek bann laspe pratik lalit politik, ek sirtu sa kalite travay ki permet li devlop buku linfliyans lor laparey parti, pandan ki Lenin ek Trotsky ti pe fer bann diskur pu mobiliz lamas travayer. Stalin li, li ti pe travay dan kulis.

Aprè 1917 Stalin vinn Komisar pu nasyonalite (Ukraine, Georgie, Azerbaijan, Mongoli). Osi Komisar ansarz kontrol leta lor teritwar net. Nu pu truve ki sa dub rol ena enn gran linportans pu fer li devlop serten teori pli divan.

An 1922: li sekreter zeneral Parti Kominis URSS a lepok kan Lenin ti sef inkonteste.

Premye emorazi serebral Lenin, an Me 1922, enn dezyem an Mars 1923: ek li mor an 1924.

Pandan so maladi, Lenin pa kapav gard kontrol: lalit pu puvwar dan laparey Parti deklanse: enn lalit ant enn kote Stalin ek so sfer dinfliyans ek, lot kote Trotsky (ki ti reprezant lopozisyon de gos fas a devyasyon).

Lavantaz ki Stalin ti ena: li ti tultan dan Parti Bolshevik, tandi ki Trotsky, li ti dan Parti Menshevik (ki ule dir minoriter). Se an 1917 ki Trotsky integre Parti Bolshevik. Alor kan konfli devlope ant Stalin ek Trotsky, Stalin deza konn servi ruaz Parti. Sa lalit pu puvwar, kapav personifye li, me li ti ena sirtu enn baz ideozik, politik ek ekonomik.

1921-28: Peryod byin importan dan oryantasyon ekonomik ek politik dan URSS. Lepok "New Economic Policy (NEP)". Problem: Lakanpayn ki prodir manze. Lavil ki devlop lindistri.

Ki manyer prodir ase manze dan lakanpayn pu ki dan lavil, kapav nuri travayer indistriyel.

Gro problem se kimanyer partaz rekolt. Si pran tro buku ar prodikter agrikol, lerla pena ase sirplis pu devlop lagrikiltir. Su NEP, ti fermye, ti komersan ek ti lindistri pa ti pu kontrole par leta (setadir zot ti propriyete prive): zis gro lindistri kontrole par leta.

Lalit politik devlope dan sa dinamik-la. Plis kapav prodir manze sirplis, plis kapav ena dimunn pu travay dan lizinn indistriyel.

Su rezim NEP, ti komersan, ti fermye kumans akimil kapital: apel zot bann "NEP men" (ti kapitalis).

Aprè lamor Lenin, se la ki vmem lalit pu puvwar dan Parti Kominis large, dan laparey leta. Gayn diverzans dan interpretasyon teori Marxis ek pratik revolisyoner - gran deba dan Parti: (kisannla pe swiv sime Lenin, ki sann la pe renye Lenin).

Sa konba politik preske pran enn dimansyon enn "lager" relizye: ena koze "erezi". Kapav Stalin so lantrennman an tan ki pret donn li lavantaz dan sa espes lager relizye (me sa li uver a deba!).

Gradyelman, a mezir ki batay pu puvwar devlope, Stalinn ariv inkarn enn seri tez:

- 1) nuvo teori "Sosyalism dan enn sel peyi". Dan lepase Marx, Lenin ti koz revolisyon o-nivo internasyonal: revolisyon fer dan sak peyi, me li pa konplete dan enn peyi, me onivo internasyonal. Reperkisyon sa devyasyon la, li byen grav.
- 2) Kapav ena revolisyon par letap, sirtu dan peyi Tyermond. Premye letap reprezante par devlopman enn lekonomi nasyonal lor baz kapitalis, lerla dan enn dezyem letap, lite pu sosyalism.
- 3) Ranforsisman leta: sa li al totalman kont seki Marx ti

dir. Apre revolisyon sosyalis bizin enn leta proletaryenn me rol enn leta se pu asir dominasyon enn klas lor enn lot. Alor apre revolisyon, kan aboli klas sosyal nepli pu bizin leta – li pu ranplase par enn asosyasyon lib ek volonter ant prodikter. Linyon Sovyetik ti ankor asyeze par lennmi extern, ek a linteryer, ti ena bann lafors reaksyoner ki ti pe sey organiz enn kont-revolisyon. Alor a lepok ti ena nesite enn leta for ek militarize: me apartir sa konzontir la, Stalin finn develop so konsep enn ranforisman leta, san neserman al ver so deperisman plitar: o-kontrer.

- 4) Konsep “le parti” (Bolshevik): li bizin monolitik, kot pena tandans, pena deba ant diferan opsyon ek diferan kuran politik. Tu diverzans interprete kuma enn trayizon.

Pwin (3) ek (4) lao favoriz devlopman enn birokrasi: manejer lizinn, komisar, dirizan larme, fonksyoner dan laparey parti. Tu sa vinn enn klas birokratik ki develop enn lintere kuma enn grup, enn lintere ki pa kwinside avek lintere lamas.

- 5) Kilt personalite. Apel Stalin “ti papa”.

Ki rezistans?

Lopozisyon de gos dan Parti Bolshevik: Buku dimunn ladan, organize otur bann dirizan kuma Trotsky.

Sa tandans la ti mintenir ki:

- 1) revolisyon sosialis, li kapav komanse dan enn peyi, me pu li abuti li bizin vinn internasyonal
- 2) revolisyon bizin sosialis: setadir li bizin viz pu aboli propriyete prive mwayin prodiksyon.

- 3) Proletarya bizin dan lavangard dan tu muvman revolisyoner, sirtu ki burzwazi nasyonalis zot reprezant enn lafors reaksyoner, ek li pa posib fer lalyans ar zot.
- 4) Le ‘Parti’ bizin uver a deba, bizin permet bann diferan tandans; bann desizyon pa inpoze, ek bizin amenn enn lalit permanan pu anpes birokratizasyon.

Modord Lenin: veritab puvwar bizin dan lame bann sovyet (rasanbleman demokratik bann travayer, peyizan, militan, solda) e pa akapare par Komite Santral ek Biro Politik parti.

Stalin e Trotsky ti inkarn sa 2 kuran konfliktyel dan konba pu kontrol puvwar.

Metod Stalin

Apre premye atak konzesyon serebral ki Lenin ti sufer an 1922, tu dimunn ti asime ki Trotsky ki ti so eritye lozik (Trotsky ti mem mansyone dan testaman Lenin). Me kan Lenin tom malad, Stalin, parski li ena kontrol lor ruaz Parti, li fer konplo dan Biro Politik, ek se enn trio dimunn: Stalin, Kamenev, Zinoviev ki pran kontrol. 1923: Lenin plizumwin inaktif, Trotsky kumans fer kritik lor mank demokrasi dan Parti, lor ki manyer organiz prodiksyon agrikol. Linyon Sovyetik byin aryere alepok par rapor a Lerop. Priyorite se pu develop lindistri vit.

Trotsky dir pena ase deba. Tutswit Stalin met laparey Parti anmars: li kumans denons Trotsky ek akiz li de faksyonalism, dir ki Trotsky pe defann laliyn Menshevik.

Sirtu se metod Stalin ki vremem efreyan: kanpayn propagann, palab (Trotsky sanse azan imperyalis, CIA, fasis Lalmayn).

Kumans gayn split dan Parti.

Premye Split: enn kote Trio Kamenev, Zinoviev, Stalin; ek lot kote Trotsky, Bukharin ek lopozisyon de gos; pli tar

Kamenev ek Zinoviev zwenn Trotsky.

Oktob 1926: Trotsky expilse depi Biro Politik.

1927: Trotsky, Zinoviev expilse depi Komite Santral, ek depi Parti net.

Expilsyon, اساسina, exil pu tu seki opoz Stalin. Trotsky al an exil. Stalin ena kontrol absoli lor Parti e laparey leta.

1936 - 38: *Moscow Trial*; Pu swadizan ziz Trotsky, Zinoviev. Divan sa tribinal bidon, Stalin akiz Trotsky kuma instigater lopolizyon de gos; servi bann dokiman fabrike.

Kan finalman Stalin reysi akapar puvwar absoli dan Parti Bolshevik, ek dan laparey leta, preske tu bann dirizan revolisyoner depi lepok revolisyon 1917 ti fini elimine, dan enn fason ubyen enn lot.

Lezot metod Stalinyen: falsifikasyon listwar:

1926/27: Revolisyon dan Lasinn. Stalin prepar dokiman danaliz pu propoze seki bann militan kominis bizin fer dan Lasinn :li propoz ki fer enn lalyans ek bann nasyonalis su kontrol Chiang Kai-Shek.

Byen vit apre, Chiang Kai-Shek masakre par santenn milye kominis. Alor pu falsifye listwar ek pu maske so prop rol dan sa debandad la, Stalin fer Sekreter Komintern anlev sa dokiman-la depi arsiv. Ena osi bann lexamp kot Stalin fer efas Trotsky depi bann foto ofisyel ki montre bann dirizan revolisyon 1917.

Dan so bann manev pu akapar tu puvwar dan Parti ek dan laparey leta, Stalin finn osi servi buku bann servis sekre dan KGB parey kuma Tzar ti pe servi Gepeou.

Zigzag dan teori ek pratik politik Stalin.

Trwazyem Internasyonal ti forme apre enn split dan Dezyem Internasyonal; lavey Premye Ger Mondyal, ti ena 3 tandans a

linteryer Dezyem Internasyonal.

1. Ki klas travayer dan sak peyi bizin sutenir so "patri", so guvernman, larme so peyi.
2. Rezistans pasifik: setadir ki travayer fode pa rant dan lager ki konsern prinsipalman bann lintere imperyalis konfliktyel.
3. Klas travayer bizin profit de lokazyon lager ant imperyalis, ek transform lager la an enn lager sivil ek revolisyon sosyalis.

Se sa trwazyem tandans ki Lenin ti sutenir, ek se sa tandans la ki finn separe pu form Trwazyem Internasyonal, ki ti organiz so premye kongre an 1919, kot ti ena laplipar bann gran parti kominis depi buku peyi kuma Lind, Lafrans, etc.

A partir kongre 1921, kan Stalin kumans gayn enn linflians grandisan dan Trwazyem Internasyonal (Komintern), nu kumans truv enn seri zigzag dan teori ek pratik politik:

Dan sa lepok la li ti pe vinn kler ki revolisyon mondyal pa lor azanda, alor ti propoze ki bann Parti Kominis dan lezot peyi fer bann demand tranzisyonel atraver formasyon bann Fron Ini, setadir adopte enn politik reformis.

1923: Pandan ki Komintern ti dirize par Zinoviev, Stalin deklare ki bizin adopte laliyn dir, anti-santris, ek sey deklans bann revolisyon partu.

1926: Stalin fer enn raprosman ek bann modere, ek revok Zinoviev kuma dirizan.

1928: Apre ki Stalin fini mat lel drwat dan Trwazyem Internasyonal, Stalin devlop enn nuvo laliyn ki dir ki pli gran lenmi klas travayer, se sosyal demokrasi: telman sa laliyn la farfeli, ki byen vit Stalin truv

limem dan enn lalyans en fasism ki ti pe devlope dan Lalmayn.

1933: Me kan muvman fasist kumans gayn lafors, lerla Stalin propoz bann fron popiler anti-fasist.

1939: Malgre sa Stalin siyn pakt non-agresyon ar Hitler.

Ki sa bann zigzag la reprezante: li kler ki Stalin pe aplik so teori "sosyalism dan enn sel peyi", pu devlop bann taktik dan lintere "leta Sovyetik", mem si sa amenn bann sityasyon katastrofik dan lezot peyi. Finalman, sel rol ki bann lezot Parti Kominis dan Trwazyem Internasyonal ti ena, sete pu azir pu ranforsi puvwar politik dan Linyon Sovyetik, defann bann aki revolisyon sovyetik, san sey kree bann kondisyon pu revolisyon sosialis dan lezot peyi.

An 1945, Trete Yalta apre Dezyem Ger Mondyal reprezant kilminasyon stratezi Stalin, kan li asiz ansam ek Churchill, De Gaulle, ek Roosevelt, pu partaz bann sfer dinflians dan Lerop.

Dan sa lepok ant 1919 ziska Yalta an 1945, nu finn truv Stalin sutenir (1) Chiang Kai-Shek ki ti responsab pu gran masak bann Kominis dan Lasinn, (2) Parti Kominis Espanyol ki ti elimin bann kuran Anarsist, Trotskist, muvamn POUM, ek finalman sa finn permet Zeneral Franco pran puvwar dan Lespayn ek instal enn diktatir fasizant.

Alor nu kapav dir ki Stalin ena enn rol santral dan transform bann lide revolisyoner, zenere ki ti predominan an 1917, ziska enn politik represif ek anti-revolisyoner pu ranforsi Leta Sovyetik ek permet li vinn enn puvwar mondyal.

Seki Stalin finn reysi fer pandan so reyn ziska an 1953, se fer Linyon Sovyetik vinn enn pwisans ekonomik, indistriyel, ek

sirtu enn pwisans militer/nikleer ki ena kapasite pu rivaliz ek Leta Zini.

Anplis de sa, Linyon Sovyetik su Stalin finn sutenir buku muvman liberasyon dan bann koloni kuma Lind, Vietnam, Kiba, Sid Afrik, etc. Me sa osi, li ti viz finalman pu elarzi linflians Linyon Sovyetik o-nivo mondyal.

Me a ki pri:

- Represyon brital kont tu form lopoziyon dan Linyon Sovyetik
- Eliminn tu prinsip demokratik dan Parti Bolshevik
- Etablir kontrol absoli Parti lor bann Sovyet.
- Propaz enn serten nomb devyasyon teorik ek ideolojik, kuma "sosyalism dan enn sel peyi", "revolisyon par letap".

A traver Komintern, Stalin finn reysi fer so bann tez vinn dominan dan bann Parti Kominis dan lezot peyi. Bann gran seksyon klas travayer organize dan muvman sindikal partu dan lemond ti tom su ezemoni politik Stalinyen.

Seki primordial dan Stalinism, seki li reprezant premyerman enn viktwar birokrasi represiv kont demokrasi, ek dezyeman enn sibordinasyon lalit de klas partu dan lemond a bann lintere nasyonal Linyon Sovyetik.

Buku bann muvman sosialis revolisyoner ki finn devlope dan lemond, finn definir zot-mem par rapor a Stalinism, ek an opozisyon a Stalinism. Me aster ki finn ena enn ekulman bann leta ek bann muvman stalinist partu dan lemond, ena enn nuvo sityasyon. An mem tan ki nepli ena sa ezemoni stalinyen lor muvman klas travayer, nu bizin pran an konsiderasyon ki defet Stalinism finn akompli par kapitalism

mondyal, ek sa mem defet stalinism prezante par bann ideolog burzwa kuma defet "kominism", alor ki bann vre kominis finn konbat stalinism depi buku letan.

*Anime par kamarad Ram Seegobin
25 Ziyet, 1997*

Leon Trotsky

Leon Trotsky ti enn gran panser dan tradisyon marxis. Li finn kontribiye buku an-term lide, an-term literatir marksis. Li ti fondater 4yem Internasyonal e li ti koni pu so rol kle dan revolisyon Larisi, e pu so konba kont Stalinis.

So vre nom se Leon Bronstein, e li ti ne an an 1879. Linn pran nom Trotsky apre ki li ti fer prizon dan zenn - ti ena enn gard prizon laba ki ti apel Trotsky. Leon Trotsky inn grandi dan Larisi dan enn lepok kot klas travayer indistriyel ti pe zis kumans devlope. Ti ena enn gran peizannri. Burzwazi, kuma klas travayer, tinn fek pran nesans. Ek ti-burzwazi ti pe ne. Lerla li grandi dan Odessa kot enn fami ki ti ena enn garson intrese net ar sosyalis. Ti ena muvman popilis Narodnik ki ti pe devlope, e ki ti pe sey reprezant lavwa enn peizannri ki

pankor, difisilman kapav organize. Ti ena osi enn lorganizasyon ki ti sorti dan muvman *Later ek Liberte* ki ti pe fer organiz bann aksyon direk arme lor nom peizannri ek "lanasyon". Enn an avan Trotsky ne, enn militan ladan, Vera Zasulich ti tuy enn Zeneral Lapolis kut bal an protestasyon kont kondisyon inimin dan prizon. Ziri ti akit li kan kondisyon prizonye finn expoze.

Trotsky li dekuver bann lide sosyalis kan li ti al res kot enn fami aköz leköl ti lwin. Enn bann garson dan sa fami-la ti abitye al dan enn verze pom, kot buku militan, sirtu dan muvman Narodnik ti pe zwenn. Garson-la finn amenn Trotsky laba. Laba li aprann lor Marxism byin vit aköz ti tultan ena deba politik. Kumsa ki li vinn enn militan. Li kit lakaz, e kumans donn kudme dan sindika. Li ti kontan ekrir. Li ti pe bibliye enn spes biltin sayt apel *Nu lalit* pu sindika travayer Sid Larisi. Li mem ekrir, *design*, fer so stenssil, tir kopi e distribye li.

Dan prizon li gayn lokazyon lir liv Lenin *Que faire*, e li ti gayn magazinn Iskra (etinsel). Li finn sove depi prizon e al Lond, pu li zwenn Iskra. Lenin, ki ti'nn deza tann repitasyon Trotsky pu ekrir e debat bann lide sosyalist, finn propoz ki Trotsky zwenn komite redaksyon Iskra, e kumsa li finn zwenn.

An 1903, ti ena lasanble fondasyon Parti Sosyal Demokrat Ris. Dan sa Lasanble la, 2 kuran pu forme: Bolshevik (tandans mazoriter) ek Menshevik (tandans minoriter). Dan sa lasanble la, ti ena gran deba lor rol sindika dan lalit, e lor kestyon kominalism. Me gran deba ki finn amenn kreasyon sa 2 tandans -la ti lor ki vedit enn militan dan enn parti sosyalist. Lenin ti dir ki li bizin *personelman* aktif dan bann striktir ek organizasyon militan, e li ti propoz ki re-organiz Iskra pu ki zis dimunn ki vmem kontribiye dan redaksyon

ki dan komite redaksyon. Sa mem laliyn ki finn gayn mazorite (Bolshevik). Laliyn Menshevik ti exprime par Martov, lot dirizan, ki ti dir enn militan bizin zis dakor ek laliyn parti ek su gid parti. Trotsky ti sutenir Martov. Li finn gayn buku kritik pu lefet ki li ti ar bann Menshevik, me apre, li ti pran distrans ar zot ek finalman, lavey Revolisyon Ris, li finn vinn manb parti Bolshevik.

Kontribisyon Trotsky an-term lide Revolisyon Permanan

Trotsky finn fer enn kontribisyon imans a politik sosyalis. Li ti devlop lide *Revolisyon Permanan*. Bann premye lide ki li finn devlope dan sa teori-la, se ki li pa nesaser letap par letap pu ki ena revolisyon sosyalist, pa nesaser pas par revolisyon burzwa avan, lerala revolisyon sosyalist. Dan so analiz de klas lor sosyete Larisi, li finn explike kimanyer Leta dan Larisi pe pran tu sirplis pu li devlope an-term militer e pe frenn devlopman de klas. Linn explike kimanyer ti-burzwazi eparpiye partu e pa osi devlope kuma enn klas ki dan Lafrans, kot li ti moter Revolisyon Franse. Burzwazi Larisi tro feb ek kapon pu opoz Tzar (Lerwa) ek klas travayer. Alor klas travayer tusel, malgre anterm nomb li ti tigit, ki ti ena kapasite pu amenn enn revolisyon. Kifer, li dir, klas travayer pu tu sinpleman satisfè avek enn revolisyon burzwa? Si klas travayer ki pe amenn revolisyon, li pu devir burzwazi-mem. Se sa rezonnman la-mem ki Lenin pu al servi, zis dan moman ki bizin, dan so *Tez Avril*. (Get seksyon lor Lenin).

Lot lide kle dan *Revolisyon Permanan* se ki sosyalism pa posib dan enn sel pei. Li ti explike kimanyer lemond ti tise enn dan lot dan enn tel fason ki, par ekzanp, si ena enn gran lavansman teknolojik dan enn pei, byin vit, enn lot pei ki pena mem mwayin, ena akse a sa lavansman la. Inpe kuma internet ek e-mail - mem linn devlope dan US, internet pe

relye dimunn e permet akse a konesans ek linformasyon partu dan lemond. Alor Trotsky ti panse ki si ena enn revolisyon dan Larisi, sa pu donn lesuf pu ki ena revolisyon dan lezot pei kot klas travayer gran e for, e ena posibilite uver pu enn revolisyon sosyalist onivo mondyal. Par kont, li finn explike ki si Revolisyon Ris pa swiv par revolisyon dan bann pei indistrialize, pu ena evantuelman enn kont-revolisyon dan Larisi.

Muvman travayer ek parti revolisyoner.

Trotsky ti zwenn parti Bolshevik byin dan tar. Li ti byin aktif dan muvman travayer ek dan lalit pu sosyalism selman. Li ti kone ki ete enn *muvman* travayer ek lor se muvman de mas travayer ki amenn ase konsyans de klas pu ki ena enn revolisyon sosyalist. Plitar li pu al realiz linportans enn parti sosyalist ki donn direksyon sosyalist a muvman klas travayer. Deba lor muvman travayer, lor organizasyon travayer ek parti revolisyoner ti enn deba kle dan sa lepok la. Dan Larisi, ti ena devlopman bann Sovyet kot ena delege eli par lizinn. Sovyet ti ne dan enn drol fason: Tzar ki ti propoz lide-la apre sulevman ek vag lagrev 1905 pu ki kone ekzakteman kifer lepep pa satisfè. Byin vit, Sovyet finn sanz natir. Ti ena tu kuran dan muvman travayer ladan, e ti ena deba ant sa bann diferan kuran la - kumsa-mem tandans Bolshevik finn vinn for ladan. Kan ti ena deba lor ki lorganizasyon pu lans mo-dord pu insireksyon, revolisyon sosyalist an 1917, Trotsky ti amenn argiman pu dir ki se Sovyet ki bizin lans mo-dord, pa Parti Bolshevik, parski travayer konn ki ete Sovyet, ekone so lorganizasyon sa me pa tro kone ki ete Parti Bolshevik. Kumsa mem gayn slogan "All Power to the Soviets" (Tu Puvwar dan lame Sovyet).

Lalit kont Stalinism, Lalit kont birokrasi

Trotsky byin koni pu kontribisyon ki li finn fer dan lalit kont

Stalinism. Apre Revolisyon Ris an 1917, ti ena enn sityasyon difisil. Ti ena lager sivil. Bann pli bon militan finn al lager lor fron e buku finn mor. Burzwazi ti'nn fini, me klas travayer mem ti'nn esufle net. Dan sa moman-la ki birokrasi kumans lev latet. Trotsky pu dekrir sa kuma enn sityasyon kot Parti kumans ranplas klas travayer, Komite santral ranplas parti. Lider ranplas parti. Birokrasi pa ti enn nuvo klas: zot pa ti posedan, kuma burzwazi. Me zot ti plito enn *kus* ki ti'nn akapar Leta .Kan ena sulevman Kronstadt, apre revolisyon, Leta reponn dan enn fason sanglan - servi represyon. Ziska ler bann anarsis kritik Trotskyon aköz alepok, li ti rod zistifye sa. Me apre, Trotsky finn amenn enn lalit san relas kont birokrasi amizir Stalin instal li dan puvwar e enn kus birokratik otur li akapar Leta net. Trotsky ti dan *Lopozisyon de Gos* ki ti pe opoz Stalinism. Ti ena buku kritik lor kimanyer su Stalin, ti pe fer enn seri konsesyon danzere a bann gran fermye, ki ti pe donn zot plis pwa ek lafors, e kapav uver sime pu kont-revolisyon. Finn ena represyon sanglan kont bann militan Lopozisyon de Gos: buku finn anprizone, torture, ena ki finn krake e finn vande, e ena ki finn ekzile. Trotsky ti ekzile. Li ti kritik tu bann deviasyon ek trahizon ki nuvo Leta su Stalin ti pe fer. Stalin ti inkarn laliyn "Sosyalism dan enn sel pei". *Komintern*, linstans internasyonal kominis, ti vinn linstans ki defann Leta USSR avan tu, e pa pu promuvwar sosyalism dan lemond. *Komintern* sutenir rezim nasyonalist Chiang Kai-shek dan Lasinn ki finn permet li masakre par milye travayer ek militan sosyalist.

Premye 3 Internasyonal, sakenn ti'nn forme kot muvman travayer ti pe vinn for dan plizir pei. An 1938, malgre ki o-nivo mondyal, muvman uvriye ti pe pati ek ti an-deklin, Trotsky form 4yem Internasyonal. E kapav sa finn afekte manyer ki li finn devlope. 4yem Internasyonal finn met buku so zefor dan konbat Stalinism ek birokrasi partu kot dan

lemond. Sa lepok-la, bann opozan Stalin ti pe riske zot lavi par fer sa. Ena plizyer 4yem Internasyonal ki ekziste zordi, e zot tu pwiz depi kontribisyon Trotsky.

Program Tranzisyonel

Enn leritaz formidab ki Trotsky finn kite pu nu se lide enn *program tranzisyonel*. Finn ena buku deba lor ki kalite demand ki enn militan revolisyoner bizin fer. Dan enn lepok kot pena enn gran mobilizasyon travayer, mil fwa enn militan kapav dir "seki bizin, se enn revolisyon sosyalis", me sa, li kapav pena okenn sinifikasyon pu klas travayer dan enn lepok parey. Uswa, enn militan kapav fer bann demand minimum - pu defann tu simpleman *Welfare State*: ledikasyon, lasante ek pansyon iniversel e piblik ek lozman sosyal: me enn militan sosyalist nepli enn militan sosyalist si nu limit nu inikman a bann demand kot pe dimann enn reform sistem kapitalis. Lide enn program tranzisyonel permet nu depas sa sityasyon la. Lide-la se pu devlop demand ki koresponn a seki travayer plis avanse pare pu defann zordi, e li viz pu fer tranzisyon ziska demand pu sosyalism li-mem. Li fer "tranzisyon" ant seki paret posib zordi e revolisyon sosyalis.

Kan guvernman kumans demantel *Welfare State*, an-mem tan ki nu defann bann servis iniversel, gratis ek piblik dan *Welfare State*, nu osi lite pu so *demokratizasyon*: bann organizasyon klas travayer bizin plis puvwar pu deside kimanyer sa bann servis la rule.

Mem lor kestyon lozman kuma enn drwa ena demand tranzisyonel ki pe devlope. Demand prinsipal se pu ki lakaz vinn enn drwa. Leta bizin donn lakaz dan enn pri ki dimunn kapav peye. Sa demand-la, li enn demand esansyel kan finn ferm CHA, ranplas li par NHDC, kot ena kriz grav lozman. Gete ki pe arive dan ka bann lakaz NHDC - pe kumans ena

bann *kan* NHDC kot dimunn res dan enn kan par rapor a lapey ki li gayne: lakaz alwe a kantite ki enn fami kapav re-peye. Alor gayn enn espes aparteid de klas. E buku sa bann lakaz NHDC finn konstrir pa get bezwin bann abitan ditu - ena dimunn ki servi bisiklet pu al travay, pena plas pu bisiklet; pena labutik pre, uswa fasilite transpor u telefonn dan sertin NHDC. Pe ena demand tranzisyonel aster pe devlope pu ki lotorite konsilte bann dimunn dan PEL dan enn rezyon pu kone kimanyer pu devlop infrastruktur: hall pu reinyon, sime, transpor piblik, telefonn e konstrir enn varyete kalite lakaz, enn akote-lot, pu dimunn ek diferan lapey dan mem landrwa. Demand-la se pu plis demokrasi dan politik lozman e pu ki ena fasilite plis egal pu tu abitan.

Lide demand tranzisyonel li enn zuti inportan pu enn militan, ek li enn parmi bann pli gran kontribisyon Trotsky.

Trotsky ti mor dan Mexik an 1940. Li ti اساسine par enn azan Stalin apel Jackson. Ti ena enn seri atanta kont li.

Bann liv lor Trotsky : Trotsky for beginners, enn biografi an 3 volim par Isaac Deutscher,

Enn seri liv u lartik ekrir par Trotsky limem: The Russian Revolution, My life, The Revolution Betrayed, The Challenge of the Left Opposition, Permanent Revolution - Results and Prospects, In Defence of Marxism, The Transitional Program.

*Anime par kamarad Rajni Lallah
22Ut, 1997*

Michael Bakunin

(1814-1876)

Atraver Bakunin so lavi e aksyon politik li enn lokazyon pu koz lor kuran anarsis, enn kuran lide ki depi 19yem syek finn prezan dan muvman travayer parey kuma kuran sosyalis.

Si nu get kuran anarsis ena enn spektrum diferan form ki kapav inklir dan sa kuran-la. Parmi bann form prinsipal ena:

- *Nihilism*(nihil vadir vid/nothing). Enn kuran lide ki pa kwar dan tradisyon ditu ni dan okenn form lotorite. Li enn kuran ki glorifye individyalis. Dan Larisi sa kuran-la ti inkarne par enn dimunn apel Herzen.

- *Individyalis*. Kuran ki ekzalt liberte individyel dan tu domenn, e ki revandik lorizinalite kreativite sak individi kuma enn drwa. Parmi bann teorisin sa kuran-la ena sirtu Max Stirner e poet Benjamin Tucker.
- *Rasyonalis*. Kuran ki insiste lor suverennte absoli kapasite rezonnman sak imin. Revandik enn leta kot pena okenn kontrent ni extern ubyin intern ki kapav frenn sa fakilte-la. Dan sa kuran-la kapav inklir William Godwin e poet Shelley.
- *Positivism*. Kuran ki met lanfaz lor lazistis dan sosyete., ki propoz pu ranplas guvernman par bann workshop lor terin ekonomik. Li enn kuran plis pratik e ki'nn devlop sertin form lorganizasyon ekonomik e sosyal ki gide par bann lide anarsis. Proudhon ti enn bann reprezantan pli koni sa kuran-la.
- *Anarko-Kominism*. Li enn kuran ki anmemtan rekonet propriyete kolektif tu mwayin prodiksyon, later, lizinn e pronn enn form lorganizasyon sosyete ki repoz lor lasosyasyon lib tu sitwayin. Bakunin enn pilye sa kuran-la.

Anzeneral kuran anarsis pa finn les buku leritaz lor plan politik. Dan Lafrans sa kuran-la finn ena enn sertin linfliyans atraver bann lorganizasyon kuma Federasyon Anarsis. Me li sirtu dan domenn lamizik ek sante ki sertin anarsis inn mark zot lanprint kuma Georges Brassens, Leo Ferre, Bernard Lavilliers. Pandan Revolisyon dan Lespayn an 1936 bann anarsis e zot lorganizasyon ti byin aktif.

Onivo mondyal ena sirtu ka Sacco ek Vanzetti ki ti ekzekite par leta Massachusetts (USA) ki plis koni. Nicola Sacco ek Bartolomeo Vanzetti ti de travayer mamb enn grup anarsis apel Galeani. Zot ki ti kondane su enn fos sarz اساسina e ti ekzekite an 1927 par pandi. Ofet leta ti mont enn konplo kont zot aköz zot bann lide anarsis. Ena enn sante byin koni an

omaz a zot lalit par Joan Baez apel *Nicola and Barth*. Georges Moustaki ti sant so versyon franse.

Me parmi tusa form Anarsis-la, se kuran Anarko-sindikalis ubyin seki nu kapav apel sindikalis revolisyoner ki finn les enn vre tras.

Lor Bakunin

Michael Bakunin inn ne le 8 Me 1814 dan vilaz Prya-muchina ki sitye ant Moscou ek St Petersburg(Leningrad). So papa ti enn gran senyer e ti enn atase lanbasad Florens dan Naples(Litali). Li ti enn dimunn ek buku lide liberal.

An 1831 Bakunin rant Lekol Militer dan St Petersburg. E an 1835 li vinn ofisye lartilri. Me 2-3 mwa apre li demisyone. Li al Moscou kot li kumans fer tu kalite letid. Laba li rant an kontak ar bann lide filozof Hegel.. Li viv enn lavi inpe kuma Jipsi, ki atase buku ar so lindepandans. Ziska so lamor li finn viv dan sa fason-la.

An 1840 li ariv Berlin, alepok kapital LaPris. La li frekant bann zenn Hegelyin.

An 1842 li ekrir enn "*Essay*" dan *Annalles Allemandes*(enn tribinn lagos Hegelyin)

lor sedonim Jules Elysard apel "*La Reaction en Allemagne*".

1844, Bakunin ariv Paris pu premye fwa. La li fer konesans plizir refizye Alman, parmi Karl Marx e osi Proudhon, enn anarsis Franse.

An 1848, Bakunin partisip dan LaRevolisyon an Frans. Li prezan lor barikad. Me li ariv tro tar dan Paris pu partisip dan konba. Apre plizir peripeti, li ariv Dresde, dan Lalmayn.

Dan Dresde, li organiz insireksyon kont leta avek kudme enn mizisyin Alman apel Richard Wagner. Apre esek so tantativ insireksyon laba, Bakunin ti arete. Wagner ti resi sove.

Bakunin ti trene dan plizir prizon ziska alafin zot livre li ar Tsar Larisi. Tsar kondann li pu anprizonman perpetyel. Me plitar li ti adusi so santans e avoy li 'su sirveyans' dan Siberi. Se pandan so kaptivite dan Siberi ki Bakunin fer enn 'etranz' konfesyon dan enn let ki li avoy Tsar. Ladan li ekrir ki tu seki li'nn fer dan lepase dan politik ti enn erer. Sa korespondans-la ti dekuver apre Revolisyon Ris kan ti uver tu bann arshiv inperyal.

An 1861, Bakunin resi sove depi Siberi . Li pas par Zapon, Lamerik pu ariv Lond.

1863: Ena insireksyon dan Poloyn. Li rod debarke avek enn grup lezyoner lor lakot Ris dan Baltik. Me kapitenn bato gayn per e debaras tu so kargezon Stokholm e livre Bakunin e so bann kamarad ar lapolis Swed.

Apre so liberasyon li zwenn *L'Association Internationale des Travailleurs*(ki koni kuma Premye Internasyonal).

Anmemtan li kree *L'Alliance de la Democratie Socialiste*(enn sosyete sekre). Bakunin rediz so program ki vinn kuma enn katesis pu buku revolisyoner sa lepok-la.

Dan bann lane 1870/71, li pran pozisyon anfaver Lafrans kont Lalmayn. An Septam 1870, sis mwa avan Kominn de Paris, li al Lyon. Laba li vinn alatet Komite Sali Piblik.

Apre so expilsyon depi Premye Internationale an 1872 li al viv dan Locarno an Swiss kot li dapans tu so lertitaz. Li ti oblize trase partu pu gayn so lavi ziska so lamor an 1876.

Bakunin e Premye International

Depi so kreasyon finn tultan ena diferan tandans dan Premye Internasyonal. Me se sirtu ant tandans Kominis ki ti reprezante par Karl Marx ek tandans Anarsis e anarko-kominis reprezante par Bakunin ki ti ena plis lopoziyon. Par egzanp lor size leta. Pu Marx e tandans kominis leta li enn

nesesite ziska abolisyon sosyete de klas. Tandi ki pu Bakunin e so tandans zot inyor leta, zot konsider leta kuma fonsyer-man move, ki inpoz lor dimunn depi lao. Dayer pu mark so diferans ar Marx, Bakunin ti tultan servi term kolektivis olye kominis.

Mem si Bakunin ti rekonet propriyete kolektif li ti res atase ar so ideal enn striktir federalis lib de tu lasosyasyon travayer alor ki Marx ti pe pronn enn striktir plis santralize. Sa batay ant sa 2 tandans-la ti dominn deba dan Premye Internasyonal ziska expilsyon Bakunin dan Kongre La Haye an 1872.

Konsep politik

Dan lepok zordi kot puvwar ekonomik deplizanpli konsantre dan lame gro institisyon finansye miltinasyonal ki pe rod inpoz zot 'panse inik' lor lemond, li interesan pu reget bann lide ki kuran anarsis inn prodir lor terin ekonomik, sirtu lor lasenn sindikal.

Pu bann anarsis lavi dan lasosyete bizin repoz lor bann relasyon ziridik volonter, setadir lor bann kontra lib ant dimunn, ki dan lintere sak dimunn ki rant dan kontra-la e ki deside e respekte libreman san okenn kontrent.

Proudhon, enn teorisyin anarsis ti dekrir sa kalite kontra sosyal-la kuma enn form kontra ki pa virtyel me efektif ek reel. Dapre li enn tel kontra li pa rezilta enn abstraksyon politik me li prodwi deba ant dimunn konserne apre ki zot inn fini akord zot lintere, ki modifyab si bann langazman ki zot inn pran bizin sibir sanzman. Li pa kuma enn kontra inik ki vyol kompleksite e heterozeite lavi sosyal me li miltip e repoz lor enn lansamb ilimite kontra ki koresponn osi pre ki posib ar bann milye neseseite sak individi. Anplis kontra ki bann anarsis propoze li limite donk li pa egziz abandon total liberte sak sitwayin.

Federalism

Par extansyon enn tel kontra abuti ar Federalis, formil par lekel bann anarsis panse kapav disud e ranplas leta. Dapre zot federalis mintenir prinsip lotonomi volonte sak individi lor tu nivo e amenn enn linyon lib tu sitwayin. Dapre zot sa kalite linyon-la so legzistans buku plis garanti ki enn linyon inpoze depi lao, depi enn parti ubyin enn leta.

Konsep sosyal

Malgre ki kuran Anarsis tultan revandik suverennte absolli individi, zot finn propoz sertin solisyon konpromi fas a bann legzizans sosyal.

Parmi bann solisyon anarsis ki plis reprezentativ ena:

1. *Mutuelism* (kuma sosyete lantred).

Sa form lasosyasyon ti devlope par Proudhon. Li ti konsern e okip sirtu lesanz bann lartik e kimanyer gayn kredi. Pli tar sa kalite lide-la pu pran lanpler atraver bann sosyete sekur mityel (sosyete lamor) e muvman korporativ.

An 1848 li ti kree premye "labank lepep" ki ti repoz lor enn dub prinsip:

(i) bann kliyan mem ki finans labank-la atraver aksyon ki zot aste

(ii) lintere lor bann *loan* ti redwir net pu ki li baze zis lor seki neseseer pu kuver fre administratif.

2. Anarko kominis

Seki Bakunin ti apel kolektivism setadir enn sosyete ki mintenir liberte individi, ki organize depi labaz ver lao. Me li pa enn form sosyete ki pu asir ki sak individi izole ena fakilte pu devlop plennman so lorizinalite, me ki pu asir enn tel devlopman pu sosyete antye. Anmemtan li enn sosyete ki respekte liberte individyel etan done li repoz lor enn kontra

lib ant tu dimunn, li pronn enn liberte iniversel.

Anarko-Sindikalis

Apré fayit politik anarsis dan bann lane 1800 e enn nuvo esek alinteryer Premye International(apre 8 an) kan tu grup anarsis finn expilse, sertain grup e individi anarsis inn kumans travay ansam avek bann sosyalis e kominis. Sa finn amenn enn anrisman resiprok. Li sirtu dan sindika ki kuran anarsis finn amenn pli gran kontribisyon.

Anu get lorizinn sa kuran-la. An Frans apré ekrazman Kominn de Paris e vag represyon ki ti swiv, sindika kumans moder zot revandikasyon e reklam plito bann amelyorasyon dan kondisyon travay. Ant 1872 a 1879 nu truv kolaborasyon de klas ranplas lalit de klas e triyonf korporatism dan muvman sindikal. Li bon rapel ki an 1872 guvernman Franse ti pas enn lalwa pu interdi tu afilyasyon sindika avek Internasional.

Me an 1879 ton kumans sanze. Gras a enn amnesti bann revolisyoner Kominn de Paris retruv zot liberte e kumans aktif lor lasenn politik e sindikal. Muvman uvriye kumans viz puvwar politik. Me aköz bann long konpromisyon e kontrent ki karakteriz lalit politik alepok buku aktivis, parmi enn gran nomb anarsis desid pu kree Confederation Generale du Travail(CGT) an 1895 ki milit anfaver enn sindikalism revolisyoner. Aksyon bann anarsis dan muvman sindikal pu antrenn enn radikalizasyon lalit sindikal.

An 1906, CGT adopte enn sart koni kuma Chartre D'Amiens(ki dir ki "l'action economique doit s'exercer directement contre le patronat...")

Plitar, avek kreasyon bann "la Bourse du Travail" ki reini travayer diferan profesyon dan enn mem lavil sa amenn devlopman enn striktir orizontal ki favoriz emansipasyon

individyel travayer. Bann "La Bourse du Travail" ti sirtu okip ledikasyon travayer e promuvwar enn konsyans lor dinite imin. Zot ti azir kuma enn liniversite travayer. Enn so animater ti Fernand Pelloutier, enn anarko-sindikalis. Li ti pe travay buku parmi zanfan travayer e militan. Li ti organiz tu kalite kur lor travay manyel e lor letid size syantifik.

Me li ti plis koni kuma enn propagandis aksyon direk e lagrev zeneral.

An 1892, Pelloutier fer adopte lide lagrev zeneral dan kongre Federasyon bann Laburs Travay ki ti ena Tours.

An 1906 ena gran lagrev miner dan Pas de Callais. Enn an apré lagrev elektrisyon eklate dan Paris. Pu bann anarsis lagrev ti reprezant enn lekol proletarya. Kan patron avoy so lapolis kont grevis tutswit li devwal karakter de klas leta. Kumsa bann anarsis ti pe resi demontre sa lyin ki ena ant aksyon ekonomik e aksyon politik.

Ziska zordi samem pli gran kontribisyon ki anarsism inn amene dan lalit sindikalo-politik.

Kronstadt

Pandan Revolisyon Ris an 1917 e zis apré bann lide Bakunin e anarsis ti pe ena buku linfliyans. Apré Revolisyon Ris byin vit enn proses deperisman demokrasi kumans deklanse. Parti Bolsevik ti pe pronn edifikasyon enn nuvo leta uvriye lor rwinn leta burzwa ki pu konstitye enn guvernman travayer e peizan e etabli diktatir proletarya. Alor ki bann anarsis ti pe travay pu transform baz ekonomik e sosyal dan sosyete san enn leta politik ni enn guvernman sirtu san okenn diktatirParti. Se bann sovyet e sindika ki ti pe reprezant garanti demokrasi.

Dan Konstitisyon Larisi an 1918 li ekrir ki diktatir proletarya pu disparet pu ranplase par enn sosyete san klas, donk

san leta. E li definir Repiblik Sovyetik kuma "*la libre communaute socialiste de tous les travailleurs de Russie*". Me an 1924 sa definisyon-la disparet dan Konstitisyon e li ranplase par "*La republique russe est un etat socialiste d'ouvriers et de paysans*"

Dan enn landrwa apel Kronstadt kot ti ena buku anarsis zot ti pe res fidel a mo-dord anarko-marxis ki Lenin ti lanse dan kumansman LaRevolisyon ki dir "*Tu puvwar a bann sovyet*". Marin Kronstadt ti divan divan an 1905 e dan Revolisyon 1917.

De-trwa zan apre Revolisyon 1917 kumans gayn muvman protestasyon dan Linyon Sovyetik. Dan Petrograd ena lagrev. Bann marin Kronstadt avoy enn delegasyon kamarad laba. Zot ti mem konstitye enn Komite Revolisyoner Provizwar e le 1 mars 1921 zot vot bann rezolisyon swivan:

- Etan done Sovyet ekzistan pa pe exprim volonte travayer e peizan bizin ena re-eleksyon imedya bann sovyet par eleksyon lib e sekre
- Liberte pu tu parti politik travayer e peizan
- Liberte renyon pu sindika e pu lasosyasyon peizan
- Liber tu prizonye politik
- Aboli tu pozisyon privilezye Parti Kominis e tu detasman kominis arme
- Liberte peizan pu kiltiv zot later
- Otorizasyon prodiksyon individyel san okenn mindev salarye
- Rasyon egal pu tu dimunn

Ofon seki muvman Kronsdatt ti pe revandike sete liberte lepep pu organiz li kuma li ule e non kuma Parti Bolsevik ti pe ule. Ladireksyon bann sindika ti fini kumans nome par

ladireksyon Parti Bolsevik.

Dan mem lepok alokazyon so 10em kongre an Mars 1921, Parti Bolsevik desid pu siprim demokrasi intern dan so lorganizasyon. dan sa kongre-la 2 mamb Parti, Chliapikov e Kollontai ti pe azir kuma enn lopoziyon uvriyer. Zot ti fer bann propozisyon ki ti byin pros ar marin Kronstadt. Zot ti kritik rol eksesif birokrasi Parti, etufman inisyativ par yerarsi, rol eksesif bann teknisyin burzwa dan lekonomi e proze Trotski pu 'militariz travay'

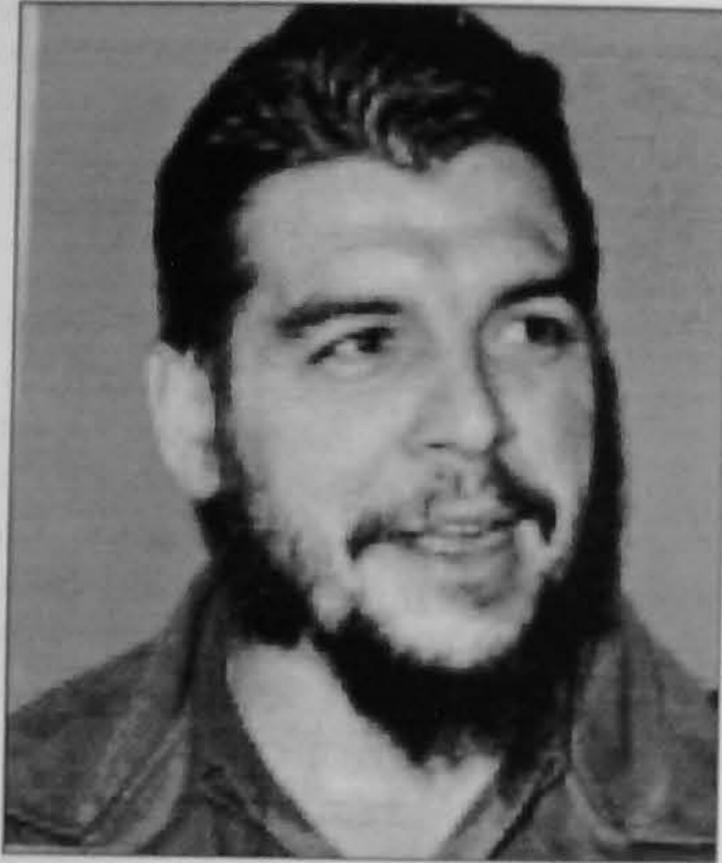
Alafin guvernan Bolsevik su lidship Lenin/Trosky ti kraz insireksyon Kronstadt.

Eski direksyon ki listwar finn pran dan Linyon Sovyetik ti pu diferan si pa ti ena defet muvman Kronstadt? Eski a sa lepok-la apre ranversman puvwar politik rezim Tsar pa ti bizin enn lopoziyon ki atak puvwar ekonomik e devlop bann nuvo form puvwar onivo prodiksyon? Kuma muvman Kronstadt ti pe fer. Kuma Bakunin ti pe sey devlope.

Tusala bann kestyon ki vo lapenn poze e debat zordi.

*Anime par kamarad Alain Ah-Vee
Septam 97*

Che Guevara

Ernesto Guevara de la Serna ki koni kuma Che Guevara ti ne le 14 Zin 1928 dan Rosario dan Largentine. Li sorti depi enn famiy intelektuel ek klas mwayenn. Apre so letid li finn al liniversite Buenos Aires pu etidye lamedsinn. Depi laz 2 an li ti ena maladi lasm enn maladi kont lekel li bizin reziste, suvan dan bann kondisyon difisil.

Pandan ki li ti liniversite, Che Guevara ek so kamarad Aberto Granado ti fer enn laturne par motosiklet, dan L'Amerik di Sid. Sa laturne la ti plis ki 10,000 km e se la ki Che finn fer so aprantisaz politik ek dekuver lanpler lamizer dan diferan pei Lamerik Latinn. Se a sa moman la ki li kumans devlop

volonte pu amenn lalit pu konbat lamizer ek resers bann mwayin pu konbat lamizer ek linzistis. Che kumans interese ar Marxism pu konpran lor lamizer ek lor bann mwayin pu konbat lamizer.

Che terminn so letid dokter ek al dan direksyon Peru ek Guatemala kot li kontiyn so formasyon Marxism. Pandan ki li ti dan Gautemala, li finn temwayn destitision prezidan Jacobo Guzman, ki ti enn prezidan de gos ki ti finn trahir par so bann prop alye avek konplisite CIA. Apre seki finn arive Che kit Guatemala pu al Mexique.

Che fer konesans Fidel Castro dan Mexique. Fidel Castro ti ne dan Cuba an 1927 e li ti pe viv an exil dan Mexique. Fidel Castro ti enn avoka e parmi bann opozan Batista dan Cuba e ki finn vinn pu organiz lalit arme pu ranvers Batista dan Cuba. Kan Che Guevara ek Fidel Castro ti finn zwenn ansam, Fidel Castro so priyorite sete pu ranvers Batista ek pran puvwar dan Cuba, parkont Che ti pe dir ki bizin osi amenn Larevolision dan enn premyer tan dan L'Amerik Latine e apre onivo Internasyonal. Che finn finalman dakor pu travay avek Fidel Castro lor kondisyon ki apre li pu kapav pran so liberte revolisyoner. Apenn ki li finn kumans so lantrennman militer ki lapolis Mekzikenn aret li, so tifi Hilda Beatriz ek so fam Hilda Gaena me liber zot enn mwa pli tar.

Le 25 Novam 1956, enn grup de 82 revolisyoner ansam ek Fidel Castro ek Che Guevara ki , anbank dan enn yacht 19 met longer ek apel Granma e met kap ver Cuba. Bi sa misyon sete pu rant klandestinnman r dan Cuba e ranvers Batista. Manyer pu fer sa fas a 35,000 solda larme Batista se pu rant dan bann landrwa retire dan Cuba , mobiliz bann peizan pu kree enn dinamism ver priz di puvwar. Traverse ant Mexique ti byin penib kot zot finn travers dan enn tanpet e Che Guevara ti pe azir kuma dokter pu sweyn bann

dimunn. Le 2 Desam zot debark Cuba kot larme Batista masakre 60 lor 82 rebel ki finn debarke. Res 22 sirvivan, parmi Che Guevara ek Fidel Castro. Che Guevara ti blese buku e tu le 22 sirvivan finn bizin al dan Sierra Maestra, enn rezyon montagne ki truv dan Sid Cuba pu regayn lafors ek re-organize.

Guerilla Warfare, se liv ki Che finn ekrir pu rakont lor lager ek bann taktik de ger baze lor sa peryod lager dan Sierra Maestra kot bann rebel finn gayn buku sutyin popiler pu konbat Batista.

Le 17 Zanvye 1957, Batista sibir enn premye defet kan bann rebel revolisyoner lans enn premye latak kont enn kazern naval. E sa ranforsi sutyin popilasyon a bann aksyon guerilla. Depi Sierra Maestra, Che Guevara, Fidel Castro ek bann grup rebel lans bann atak e antretan Che Guevara osi azir kuma dokter pu bann blese. Batista ti pe mem ofer enn prim konsekan (\$4000) pu seki اساسinn Che Guevara.

Le 31 Ut 1958, Fidel Castro ek Che Guevara ek bann rebel pran direksyon La Havane, kapital Cuba, kot syez Batista truve. Latak bann rebel finn dire pandan 4 mwa, dan bann kondisyon difisil pu deloz Batista e an Desam larme Batista sibir enn defet total. Bann istoryen Kibin ti apel peryod ut a desam kuma 'La Grande marche de la Revolution cubaine'.

An Janvye 1959, Fidel Castro pran puvwar avek sutyin lamas dimunn e deklar Che Guevara, ero revolisyon Kibenn li gayn sitwayinte Kibin.

An Zin 1959, Che Guevara pran so fonksyon ofisyel kuma lanbasader itineran. Dan sa fonksyon-la li zwenn bann gran lider tyermondis ek non-aligne. Li finn zwenn bann lider kuma Nasser(Lezip), Nehru(Lind), Tito(Yougoslavi), Mao Tse-Toung(Lasinn), Ben Bella(Lalzeri) ek Khrouchtchev(USSR). Apre, Che Guevara finn osi asim lezot

fonksyon kuma, Guverner Labank Kibenn, prezidan nasyonal pu reform agrikol, e osi kuma Minis Lindistri.

Peryod 1960 a 1962, relasyon ant Lamerik ek Cuba kumans agrave. Lamerik pe fer tu pu destabiliz Cuba. Lamerik ti finn met enn anbargo parsyel lor komers avek Cuba e osi ankuraz bann muvman kont-revolisyoner pu ranvers rezim sosyalis dan Cuba. Cuba replike e ronp relasyon diplomatik ar Lamerik.

Le 17 Avril 1961, enn larme 1500 kont-revolisyoner kibin, pro-amerikin debark dan Baie des Cochons pu ranvers rezim Fidel Castro. Li ti enn invazyon ki tutswit larme kibin finn kontkare.

An 1962 Lamerik donn bann prev lor prezans bann zarm nikleer sovyetik dan Cuba, ki li dir reprezant enn menas pu li. Sa konfli Lamerik v/s Sovyetik (Kenedy v/s Khrouchtchev) ti pran enn dimansyon mondial, parski a nerport ki moman enn lager mondyal ti kapav deklanse. Finalman Khrouchtchev desid pu retir bann zarm nikleer lor kondisyon ki Lamerik pa pu atak Cuba e ki li pu retir blocus.

An 1965, Che Guevara fer enn laturne Internasyonal kot li al Lafrik ek Lasinn. Kan li rant Cuba li zwenn Fidel Castro kot tulede diskite pandan 2 zur. Che Guevara exprim so bann rezerv pu Cuba rant dan lozik politik internasyonal sovyetik e refiz sed a bann presyon sovyetik.

Sa ti separasyon politik ant Che Guevara ek Fidel Castro. An Avril Che Guevara renons a tu so responsabilite dan parti, renons a so pos minis e osi so sitwayinte Kibin.

Che Guevara desid pu amenn so lexperyans revolisyoner lezot parti lemond e li al direksyon Lafrik. Che Guevara debark Congo avek 150 rebel kibin. Congo ti enn ex-koloni Belge ki ti fek gayn lindepandans avek Patrice Lumumba a la

tet. Me byin vit apre li finn ranverse ek اساسine avek konplisite CIA ki finn instal. Che Guevara ti ena kom misyon, avek bann rebel Congolais, ranvers Kasavubu. Parmi bann rebel Congolais ti ena enn ki ti byin koni, Laurent Desire Kabila ki fek ranvers Mobutu dan Zaire. Kabila finn pandan plis ki 30 an apre, vinn opuvwar dan Zaire e li finn rebatize Repiblik Demokratik Congo.

Che Guevara ti konsider so misyon dan Congo kuma enn esek, parski dapre li ti ena buku diferan fraksyon ki ti pe kree divizyon parmi bann rebel e pann ti resi amenn sanzman dan Congo. Lerla Che Guevara ek so grup rebel kibin al direksyon Tanzani.

Le 3 Novam 1966, Che Guevara debark dan Bolivie ek al Nanchahuasu enn rezyon dan bwa ki truv zis lor frontyer Paraguay. Laba li zwenn ar lezot rebel ki sorti Bolivie, Cuba ek Peru. Zot ena enn lefektif zis detruwa dizenn rebel e ena pu fer fas a larme Bolivie.

Pandan enn banane Che Guevara ek so grup rebel finn lager kont larme Bolivie ki ti pe gayn sutyin CIA.

Li ti enn batay byin dir, kont maladi, kont lafin ek kont larme Bolivie. Sutyin ki ti pe atann depi lepep Bolivie pa vini ek ena mem ki ti ostil a bann rebel. Parti Kominis Bolivie ki ti promet sutyin finn zot si retir zot lor lord Moscow. Sa mem lepok Regis Debray, enn intelektual Franse finn zwenn bann rebel dan zot lalit armeavek bi pu ekrir apre. Regis Debray ti arete an 1967 ek kondane pu 30 an prizon e li ti libere an 1970. Byin apre Regis Debray ti vinn enn konseye prezidan Francois Mitterand.

Le 8 Oktob 1967, Che Guevara ek 17 rebel ki ti ankor vivan finn anserkle net. Bann solda Bolivi ki byin fre ek byin nuri, finn aret Che Guevara e finn kokin so mont, so plim ek so lalyans. O-Grade larme ti gard so dayri, enn dayri ki li

kumans ekrir kan li ti kumans lalit arme dan Bolivie. Sa dayri la ti vinn byin popiler antye lemond apre.

Bann solda larme Bolivie finn amenn Che Guevara kom prizonye dan enn lasal lekol kot landime, le 9 Oktob 1967, zot finn egzekit li su lord CIA.

Depi lerla Che Guevara finn vinn enn sinbol pu bann fwaye rezistans dan lemond. Li finn inspir lalit Larmee Liberation National bann zapatis dan Megzik, Mouvement revolutionnaire Tupac Amaru dan Peru e buku dimunn dan lemond ki gard sa sinbol rezistans-la dan form posters, T-Shirt u mem desinn lor pon.

*Anime par kamarad Rada Kistnasamy &
Ashok Subron
24 Oktob, 97*

Rosa Luxemburg

Nesans:

Ti ne le 5 Mars, 1871, dan enn ti lavil apel Zamosc dan Sides Lapoloy. Kontrovers lor dat so nesans parski aparaman li ti fer kwar ki li pli vye.

Lamor:

Ti mor le 15 Zanvye, 1919, اساسine dan Berlin, Lalmayn

Rosa Luxemburg ti ne de trwa zur avan proklamasyon Kominn De Paris ek li vinn mor enn banane apre ki parti Bolsevik pran puvwar dan Larisi, revolisyon Oktob

So lavi kuver enn peryod 50 an ki finn kumanse avek Kominn De Paris ki ti reprezant premye challenge socialist e kinn fini avek Revolisyon Oktob e priz di puvwar parti Bolshevik dan Laris ki ti reprezant enn nuvo era dan listwar

limanite ranpli avek lespwar.

Depi so langazman kuma militan kan li ti ankor etidyan kolez ziska li mor اساسine dan Berlin 1919, Rosa Luxemburg finn dedye so lavi ver enn revolisyon sosyalist mondyal. Li ti konpran lanze ek reponsabilite divan listwar ki enn militan revolisyoner ki ti viv dan sa lepok-la ti ena. Pu Rosa Luxemburg, lepok ti sarye sa lespwar ki kapav amenn destriksyon sistem kapitalism, me reprezant sel solisyon pu sov limanite depi nu prop destriksyon.

Sosyalism u exterminasyon – ala swa divan limanite. Bann parol ki Rosa Luxemburg ti prononse zis avan so lamor. Bann parol ki ti prononse zis apre destriksyon ek dezolasyon premyer lager mondyal. Zordi, apre plizyer lager/konfli arme devastater, alternativ ki Rosa Luxemburg ti poze 80 banane de sela – nu limanite ankor ena swa ant sosyalism u exterminasyon.

Rosa Luxemburg ti dernye zanfan dan enn fami 5 zanfan. So papa ti proprieter enn lasiri e li ti fer so letid dan Lalmayn. So mama ti lir buku bann klasik Alman. Dan lakaz ti koz de langaz, Alman ek Polone. Rosa ti aprann lang Ris kan li ti byin zenn.

Kan li ti 2½ an, so fami demenaze pu vinn res Warsaw (Varsovi). Se dan lavil Varsovi ki Rosa inn grandi. Kan li ena 13 an, li rant dan kolez segonder. An 1887, li fini so letid segonder avek bann rezilta akademik excelan, me li pa ti gayn meday dor akoz so “latitid rebel” kont bann otorite.

Pandan ki li ti kolez, li ti vinn aktif dan muvman revolisyoner suterin. Li vinn mam dan brans dan enn parti apel Proletariat Party ki ti dan lalyans ek muvman Narodniks – enn organizasyon bann intelektuel depi Larisi ki pran nesans lafin 19em syek ki ti met langaz lor liber bann peizan dan lakanpayn, zot ti servi bann taktik konspirasyon ek terorist dan zot lalit.

Apré so letid, li kontinye so aktivite politik ek byin vit li vinn koni par lapolis.

An 1889, kan li aprann ki lapolis pe rod li pu arete, li deside pu kit Lapoloyn pu al etidye dan Lerop de Lwes.

Li pas frontyer dan saret bef.

Li ariv Zurich lafin 1889. Li res dan Zurich pu nef banane. Li rant Liniversite Zurich pu li etidye matematik ek science natirel. Li ti osi etidye lalwa ek an 1897, li ekrir enn so tez pu so doktora dan syans politik lor developman indistriyel dan Lapoloyn.

Dan sa lepok-la, Laswis ti enn gran sant pu emigre dan Lerop de Lwes kot buku bann lider muvman sosyal demokrat Larisi ti pe viv an exil. Parmi ti ena Plekhanov ek Axelrod. Alor byin vit Rosa angaze dan muvman sosyalist internasyonal. Li ti pas so letan dan so bann letid ek enn bon parti so letan ti pas dan sa serk emigre. Li byin vit edik limem lor Marxism e byin vit usi li rant dan deba avek "establishment" dan 2em Internasyonal.

Pandan so sezur dan Zurich, li ti sirtu aktif dan politik Lapoloyn. An 1892, Rosa ti parmi enn bann mam fondater *Polish Socialist Party* (PPS) – PPS ti reprezant premye tantativ pu inifye tu bann diferan kuran sosyalist dan Lapolyn dan enn enn sel lorganizasyon.

Byin vit li rant an konfli avek ledership PPS lor kestyon nasyonalism Polone. Rosa ti truv lalit pu lindepandans Polone kuma enn pyez danzere – danze ki bann lintere burzwa rekiper lalit bann klas oprime su kuver nasyonalism. An 1894, Rosa ek enn ti grup bann emigre Polone kit PPS ek form enn parti ki apel *Social Democracy of the Kingdom of Poland*, ki 5 an pli tar vinn *Social Democratic Party of Poland and Lithunia* (SDKPiL). Rosa Luxemburg res enn

bann lider santral muvman sosyal demokrat Polone depi sa lepok-la ziskas li mor an 1919. Pandan 25 banane, li finn amenn enn lalit politik san relas kont PPS, enn parti ki finn kontinye derive depi enn parti sosyalist ver enn parti nasyonalist burzwa.

Leo Jogiches, so konpayn pandan 15 zan ek kolaborater politik pandan tut so lavi ti usi enn fondater SDKPiL - parti sosyal demokrat Polone. Jogiches ti arete ek اساسine par puvwar Alman apre ki Rosa Luxemburg ti اساسine.

Rosa ti ena gran orater ek usi ti ekrir buku. Li ti enn figir piblik me li pa ti enn organizater – li pa ti interese avek bann detay kuma enn parti fonksyone, finans, travay suterin, lor detay pratik pu pibliye lagazet, trak, literatir parti – Rosa pa ti interese ditu avek tu sa bann mil detay organizasyonel pu bon fonksyonman lorganizasyon enn parti politik. Sa mankman pu eksplik buku bann erer zizman ki Rosa pu fer dan so bann analiz politik.

Konfli Rosa Luxemburg avek ledership Parti Sosyalist Polone lor kestyon nasyonalism vinn dan 2em Internasyonal, kan Rosa Luxemburg reklam drwa delege pu partisip dan 3em Kongre 2em internasyonal an 1893 kuma enn reprezantan enn tandans organize dan muvman sosyalist Polone. Etan done linflians PPS dan 2em internasyonal, so demand pa aksepte.

Antretan li kontinye ekrir ek kontribye dan bann piblikasyon de gos e li ti pe rant an polemik lor kestyon nasyonalism avek Karl Kautsky, Wilhelm Liebknecht ek lezot revolisyoner byin koni dan muvman Marxist. An 1896, dan 4em Kongre 2em Internasyonal, so drwa kuma enn delege aksepte san okenn challenge.

An 1897, kan li fini so letid dan Zurich, li deside pu al Lalmayn ek pu zwenn *Social Democratic Party* (SPD) Al-

man – Parti Sosyal Demokrat Alman. Li ti bizin fer enn maryaz blan avek Gustav Lubeck pu gayn sitwayennte Alman pu ki li kapav fer politik aktiv dan Lalmayn. Li gayn sitwayennte Alman a vi ek li divorce 5 an apre.

An 1898, Rosa Luxemburg buze al Berlin kot li pu zwe enn rol inportan dan batay kont tantativ Eduard Bernstein pu fer muvman sosyal demokrat vinn enn muvman reformis – depi enn parti pu enn revolisyon sosyalist a enn parti pu amenn reform dan sistem kapitalist.

Lamonte militarism modern – rekonet depans militer kuma enn *safety valve* pu kapitalism.

Kan lager deklare, SPD sutenir guvernman Alman pu partisip dan 1er Ger Mondyal. Rosa Luxemburg ek Karl Liebknecht kit SPD EK REFIZ KOSYONN plan lager guvernman alman. An Zanvye 1915, Karl Liebknecht premye depite dan Reichstag pu vot kont bidze lager ek koz piblikman an faver transform lager an enn lager sivil, enn lager de klas kont klas posedan Alman. An 1916, li expilse depi SPD. Ansam avek Karl Liebknecht, Rosa Luxemburg fond *Spartakusbund* (Spartacus League) – enn grup suterin dan Berlin ki plitar pu vinn Parti Kominis Alman.

Rosa Luxemburg ansam Karl Liebknecht mor اساسine le 15 Zanvye 1919.

Lor Kestyon Fam

Ledership SPD pa ti kapav inyor Rosa Luxemburg e so linflyans, zot ti oblize respekta so kapasite eksepsyonel. Me prezans Rosa Luxemburg ti deranz zot e kan zot propoz Rosa Luxemburg pu okip lorganizasyon fam dan SPD kuma enn fason pu elimin li dan *mainstream* lavi politik parti SPD. Rosa Luxemburg kategorikman refize.

Rosa Luxemburg ti konpran limportans muvman fam dan

lavit revolisyoner – so kamarad ek so kolaborater pandan tut long so lavi ti Clara Zetkin. Clara Zetkin ti lider lorganizasyon fam parti SPD. Rosa Luxemburg finn tulman refiz pu rant dan okenn rol tradisyonel fam dan parti. Li pa finn ekrir buku lor kestyon fam. Li ti konsider limem kuma enn lider revolisyoner pu zom ek fam. Li ti konsider tu bann insilt anti-fam kont li kuma form parti lavit politik e refiz reponn an tan ki fam. Li ti truve ki liberasyon total fam depi dominasyon ek eksplwatasyon selman posib avek revolisyon sosyalist. Alor li finn met tu so lenerzi pu amenn sa revolisyon sosyalist.

SPD

SPD – ti le pli gran parti dan 2em Internasyonal. Difilikite ki bann revolisyoner Ris ek Polone ti pe gayne pu sey organiz enn parti. Depi so nesans an 1875 ziska li vande konpletman kan 1er Ger Mondyal deklare, Parti Sosyal Demokrat Alman, finn kontinye agrandi e so linflyans ti enorm. Zis pu donn enn lide: an 1912, SPD gayn 4.25 milyon vot swa 34.7 % total vot [plis ki 3 dimunn lor 10 dan Lalmayn ti sutenir SPD], ti pli gran parti dan Reichstag avek 110 depite. An 1914, membership SPD depas kap 1 milyon mam. SPD ti pe pibliye 90 diferan zurnal ek ti ena plis ki 1.4 milyon abone. Enn muvman fam byin organize, enn seksyon zenn, bann korporativ, bann organizasyon sport ek kiltirel ek plizyer milyon travayer mam dan bann sindika sosyal demokrat. SPD ti enn laparey pwisan e so aset ti vo 21.5 milyon mark Alman a lepok ek ti anlway 3500 dimunn fultaym pu travay dan parti, sindika ek lezot laparey.

“Reform or Revolution”

Tandans reformis sinbolize par Bernstein: kapav amenn sosyalism dusman dusman par bann reform par letap

Poz danze ki sindikalism pir reprezante pu parti SPD

Lor kekyon eleksyon: kuma sel mwayin pu amenn lalit kont kapitalist – zis eleksyon pa pu amenn sosyalism

The National Question

Rosa Luxemburg finn depi kumansman so angazman politik ziska li mor – li pa finn zame sanz so pozisyon lor kekyon nasyonal. Li finn tultan rezet valer revolisyoner lalit pu bann minorite ek bann nasyon pu reklam lindepandans.

So argiman santral: eliminasyon tu form opreseyon, ki osi inklir dominasyon enn nasyon par enn lot, li enn bi inkontestab sosyalism. Rosa Luxemburg ti mintenir pozisyon ki enn sosyalist revolisyoner pa kapav reklam drwa inkondisyonel a tu nasyon a lindepandans. Demand pu lindepandans pa posib su reyn imperyalism. Sosyalism pu regle problem ekonomik ek kekyon langaz ek kiltir pu trov so rezolisyon san buku difikilte.

Li opoz li depi pwin de vi stratezik: lalit nasyonalist afebli muvman internasyonalist mondyal ek expoz bann muvman nasyonalist a rekiperasyon par burzwazi. Sutyin a bann muvman separatist diviz klas travayer mondyal ek antrav lalit initer klas travayer o-nivo mondyal kont klas dominan tu bann nasyon. Lalit nasyonal dilye konsyans de klas ek afebli lalit de klas.

Lenin: Sutyin bann minorite oprime selman si ena garanti zot drwa pu form enn leta separe. Linite de bann diferan nasyonalite dan enn sel antite politik posib selman si garanti drwa pu zwenn ek pu kite.

The Rights of Nations to Self-Determination – Rosa Luxemburg (1908)

Natir enn Parti Revolisyoner. Erer Rosa Luxemburg lor kon-

striksyon enn parti revolisyoner ek relasyon ant parti revolisyoner ek lamas travayer.

“Organizational Questions of the Russian Social Democracy” par Rosa Luxemburg (1904) li an repons a Lenin *What Is To Be Done?* – ki Lenin ti ekrir avan 2em Kongre *Russian Social Democratic Party*. RSDP, an 1903 ek *One Forward, Two Steps Back* – ki Lenin ti ekrir apre 2em Kongre RSDP.

The Mass strike, Political party and Trade unions – Rosa Luxemburg (1906?)

The Russian Revolution – Rosa Luxemburg (1917) dan prizon

*Anime par kamarad K. Kistasamy
Novam 97*

LALIT

Ledikasyon Politik 97